

A hit iskolája

**A Boldog Ceferino Intézet cigánypasztorációs lelkipásztori munkatárs képzés
(belső használatú jegyzet 2016)**

Tartalom

Bibliaismeret	3
Szentségtan	9
Keresztény erkölcs	11
Hitünk igazságai (apologetika)	14
Lelkiség, imádság	24
Romológia	30
Evangelizáció cigánypasztorációban	36
A cigánypasztoráció alapelvei	40
Szociális és karitatív ismeretek	44
Kommunikáció,	49
Konfliktuskezelés	54

Bibliaismeret

Általános bevezetés

Isten szólt

Az ember a maga erejéből nem tudja Istent felfogni, érzékelni. Isten felettünk áll, egy más lét-szinten van. **Ezért Isten lejött a mi lét-szintünkre, a térben és az időben kinyilatkoztatta nekünk önmagát.**

A Biblia Isten szava. Ezt bizonyítja a Biblia tiszta Isten-képe (az egyetlen, láthatatlan, teremtő, személyes Isten képe), a Biblia tiszta erkölcsi tudata (a Tízparancs), a próféták jóvendölései Krisztusról, a Krisztus által tanított szeretet, a szenvedésre adott válasz, a Szentháromság és örök élet kinyilatkoztatása.

A kinyilatkoztatás *ön-közlés*. **Isten saját magát ajándékozza a szavai által**, saját magát rejti az igéjébe. Az érti igazán a Bibliát, aki befogadja az élő Istent, és megteszi, amit Ő üzen nekünk. Aki magán érzi az élő Isten tekintetét, mint Máté. Aki rádöbben, hogy most Isten énhozzám szól.

Isten embereken keresztül szólt

Isten az embert nem eszközként használja. Az ember az Isten szabad társa. **A Biblia emberi szerzői a saját koruk kultúrája, világképe, szóhasználata segítségével fogalmazták meg Isten üzenetét.** Felhasználták például az ókori világképet (alsó és felső vizek, szilárd égboltozat).

Meg kell érteni a régi emberek kifejezőmódját ahhoz, hogy jól értsük a Bibliát. Például a nemzetségtábláknak üzenete van. Mózes a leírás szerint az első ember utáni 26. nemzedékben született. Ez arra utal, hogy Isten nevének, a Jahve (YHWH – יהוה) névnek a számértéke 26. Isten Mózesnek nyilatkoztatta ki a nevét.

Később egyesek tévesen Isten nevét Jehovának olvasták. Ennek az az oka, hogy a héber írásban eleinte csak mássalhangzókat írtak. Később (Kr.u. 8-9. sz.) a magánhangzókat is pontokkal, kis vonalakkal jelezték. A Jahve szó magánhangzóit alá azonban az A(e)donaj (Úr; אֲדֹנָי) szó magánhangzóit pontozták alá (hogy ki ne ejtsék). Ennek a téves összeolvasásából lett a YeHoWaH szó. A Jehova szó nem létezik a héber nyelvben, csak a Jahve és az A(e)donaj szavak. James Taze Russel, a Jehova tanúi kiségyház alapítója ezt nem tudta, mert ő nem ismerte jól a héber nyelvet. Ezért olvasta tévesen Isten nevét.

A Biblia néha emberi tökéletlenségeket is hordoz. Isten lassan nevelte az embert, mint apa a gyermekét (AranySzájú Szent János). Az ember lassan értette meg Isten üzenetét. Ha a bibliai történelmet Ábrahámától Krisztusig nézzük, akkor eleinte sok még benne a gyarló emberi elképzelés, csak a végére, Krisztusban válik egészen tisztává az isteni üzenet. Az Ószövetség helyes értelmezésének legfőbb kritériuma Krisztus. **Az Ószövetség szövegeit Jézus fényében értjük helyesen.** Benne teljesedett be az üdvtörténet, minden ószövetségi mondat Benne kapja meg az igazi, végső értelmét.

A Bibliát az egyház, isten népe fogalmazta meg, őrizte meg, és adja a kezünkbe

Előbb volt az egyház (a hívők közössége), csak utána a Biblia. Isten mindenekelőtt embereket szólított meg. A Biblia először emberszívekbe íródott. **Az Egyház ismerte fel azt is, hogy mely(ik)ek az Istentől sugalmazott könyvek. A sugalmazott könyvek jegyzékét bibliai kánonnak nevezzük. A zsidó vallás és a protestáns egyházak később 7 könyvet hagytak ki a Bibliából** (Báruk, 1-2 Makkabeus, Tóbiás, Judit, Sirák fia, Bölcsesség). Ezek a könyvek kezdettől a Biblia részei voltak, a nagy részüket héberül írták. Sirák fia könyvének hosszú részeit megtalálták Kairóban és a Maszada-i erődben.

Ószövetség

NYELV, MEGÍRÁS IDEJE

Az Ószövetség 46 könyvből áll. Az Ószövetségi Szentírást héberül (egy kis részét arámul) írták. Az ószövetségi könyvek nagyon hosszú időn át íródtak. A bibliai történeteket eleinte sokszor szájhagyomány útján adták tovább, és csak később írták le. Sok könyvet a megírásuk után még későbbi bölcsek és szent írók is alakítottak a Szentlélek vezetésével. A könyvek Kr. e. 1700 és Kr. e. 50 között keletkeztek. A legrégebb fennmaradt másolatok a Biblia szövegéből a Kr. e. VII. századból valók. Nagyon jelentős ószövetségi tekercseket találtak a kumráni barlangokban. Ezeket a tekercseket a Kr. e. 1. században és a Kr. u. 1. században másolták.

A TEREMTÉS

A Bibliában két különálló történet szól a teremtésről, hogy az olvasó az elbeszélések mögé gondoljon. Többféle szó arról, amit emberi szóval nem lehet kimondani. A hét napos elbeszélés üzenete az, hogy Isten példát ad az embernek a hetedik nap megszentelésére.

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet” (Ter 1,1). Az Ókorban teljesen egyedülálló mondat. Isten nem része a világnak, hanem más, mint a világ.

Az első három nap az építés műve (világosság és sötétség; felső és alsó vizek; szárazföld és a tenger), **a második három nap a díszítés műve** (nap, hold, csillagok; madarak, halak; állatok és az ember). Isten egy gyönyörű házat, otthont készített az embernek.

A teremtés nem ellentétes az evolúció elméletével. A tudomány csak a 'hogyan?' kérdésre tud válaszolni, a Biblia a 'miért?' kérdésre is. A világban megjelenő lét-többleteknek (élet, érzékelés, ember) kell, hogy legyen elégséges oka.

Az Ádám szó ezt jelenti: ember. Az emberben van valami, ami a földből való, és a halálunk után a földbe tér vissza (a testünk), de van bennünk valami, ami Istentől van, és a halálunk után Istenhez jut el (a lelkünk).

Az asszonyt az ember az oldalából alkotja az Isten. Ez azt jelenti, hogy a szerelem eggyé válás, ketten egy emberré lesznek.

A bűnbeesés története arra tanít, hogy az erkölcsi rossz (gyűlölet, boldogtalanság, háborúk, éhínség, egyes betegségek) oka a bűn. A fizikai rossz (természeti katasztrófák, betegségek, halál) oka az, hogy az anyag romlandó.

A PÁTRIÁRKÁK

Ábrahám életével a bűn története után elkezdődik az üdvtörténet: Isten belép a történelembe.

Jákob története (Ter 25,19-37,1) azt mutatja, hogy hogyan neveli Isten az embert. Hogyan lesz egy ravasz, nagyképű ember az Isten eszköze, barátja.

József története (Ter 37-50) mutatja az Isten gondviselését, aki az emberek gonoszágán keresztül görbe vonalakon is tud egyenesen írni.

A KIVONULÁS

Mózes által szabadította ki Isten a népét Egyiptomból. Ez Kr. e. 1250 és 1225 között történt. Mózes először a maga erejéből akarta kiszabadítani a népét, aztán a pusztába került, hogy találkozzon Istennel, végül már alázatosan, az Isten erejével szabadította meg a rabságban élő Izraelt (ezt jelzi az életének 3 x 40 éve).

TÖRTÉNETI KÖNYVEK

A Biblia következő nagy egysége a Deuteronomista történeti mű: Józsué, Bírák, 1-2 Sámuel, 1-2 Királyok könyvei. A könyveket a Második Törvénykönyv szellemében írták. A történeti könyvek a zsidó nép történetét írják le a honfoglalástól kezdve a bírák és a királyok korán keresztül a babiloni fogságig.

PRÓFÉTÁK

A Bibliában 4 nagypróféta (Izajás, Jeremiás, Ezekiel, Dániel) és 12 kispróféta könyve szerepel.

Izajás próféta könyve három próféta művét foglalja össze. Izajás maga (1-39) a Kr. e. VIII. században élt, és az Asszír veszély idején prófétált. Az egyik tanítványa Deutero-Izajás (40-55) a babiloni fogság idején élt. Végül Trito Izajás (56-66) a babiloni fogság után alkotott.

A ZSOLTÁROK

A Zsoltárok Dávid, és más szent emberek imádságai.

Újszövetség

Az Újszövetségi Szentírást görögül írták. **Az Újszövetség könyvei Kr. u. 30 és 120 között keletkeztek.** Az Újszövetség 27 könyvből áll:

•Evangéliumok

—Máté, Márk, Lukács, János

•Az Apostolok Cselekedetei

•Szent Pál levelei (14)

—Nagy levelek: Római, 1-2 Korintusi, Galata.

—Fogság levelek: Efezusi, Filippi, Kolosszei, Filemon.

—Pasztorális levelek: 1-2 Timóteus, Titusz.

—1-2 Tesszalonikai, Zsidók.

•Katolikus levelek (7)

—Jakab, 1-2 Péter, 1-3 János, Júdás

•Jelenések könyve

A négy evangélium jelképei Ezekiel látomásából származnak (Ez 1)

— **Máté – angyal, ember**

•(a Máté evangélium kezdete: családja, József álma)

— **Márk – oroszlán**

•(a Márk evangélium kezdete: pusztaság, Keresztelő János)

— **Lukács – bika**

•(a Lukács evangélium kezdete: templomi áldozat, Zakariás)

— **János – sas**

•(a János evangélium kezdete: ünnepélyes prolóógus)

Az Újszövetség történeti kerete

Jézus Krisztus születése i.e. 7-5 között volt. Krisztus halála valószínűleg Kr. u. 30-ban volt. Saul (Pál) megtérése a damaszkuszi úton: Kr. u. 34 körül. Jeruzsálemi *apostoli zsinat* (nyitás a pogányok felé): Kr. u. 48/49. *Néró féle üldözés*: Kr. u. 64. *Jeruzsálem pusztulása*: Kr. u. 70.

Az Újszövetség könyveinek megírásai ideje

Márk evangéliuma 64 és 70 között íródott, valószínűleg Rómában. Márk Péter 'tolmácsa' volt. Máté és Lukács evangéliuma *Kr. u. 70-90.* között keletkezett. János evangéliuma *Kr. u. 100.* körül keletkezett. A legrégebbi újszövetségi szövegtöredékünk a Rylands papírusz (P⁵²) Kr. u. 125. körül íródott másolat a János evangéliumról Egyiptomból. Szent *Pál* hiteles levelei *Kr. u. 50-64.* között íródtak.

MÁRK EVANGÉLIUMA

Az evangélium címe (Mk 1,1): 'Jézusnak, a Messiásnak (Krisztusnak), az Isten Fiának örömhíre kezdődik.' Két hitvallást jelez előre: Péter: Te vagy a Messiás; a százados a kereszten alatt: Ez valóban Isten Fia volt.

A Márk evangélium a Néró-féle keresztényüldözés (Kr. u. 64.) hatása alatt íródott. Sok keresztény hite megingott. Eddig a hatalmas Messiásról beszéltek nekik, aki csodákat tett, aki eljön majd ítélni a világot. Most pedig a vadállatok elé hurcolják őket meghalni. Nem értették a Messiás titkát. Márk evangéliuma a vértanúknak szóló bátorítás. Aki csak addig jutott el, hogy a csodák hatására hisz a hatalmas Messiásban, az csak félig érti Őt. Egészen csak az érti a Messiás titkát, aki nem áll meg félúton, aki követi Őt a halálba. **A szeretet titka, Isten titka a kereszten, a végsőkig menő odaadásban tárult fel.**

A Passió az evangéliumok legrégebben kikristályosodott hagyomány-egysége. Jézus halálakor a templom függönye kettéhasad. A világ megláthatja Isten arcát, és ez az arc könnyekkel és vérrel van teli. Az Új Főpap kimondja Isten új nevét: Isten szeretet. Halálosan szerette ezt a világot.

A kereszténység alaphitvallása: Krisztus Isten Fia. Jézus óriási tekintéllyel tanított. Jézus nem pusztán arra szólított fel, hogy „Kövessétek Istent!” és „Szeressétek Istent!”, hanem ezt is mondja: „Kövess engem!” „Aki jobban szereti apját, anyját, feleségét, gyermekeit, mint engem...” (Mt 4,19; 10,37). Kaifás kérdésére: „Te vagy-e a Messiás, az Áldottnak a Fia?” Jézus így válaszolt: „Magad mondtad. Látni fogjátok az Emberfiát,

amint eljön az ég felhőin...” Krisztus erre a válaszára feltette az életét. A Húsvét eseményei igazolták számunkra Jézus istenfiúi öntudatát. Isten, az Ő elpusztíthatatlan élete, belépett a történelembe, végérvényesen magához kapcsolta az embert. A Húsvét Isten titkának feltárulása, betörése a történelembe.

MÁTÉ EVANGÉLIUMA

A Máté evangélium Kr. u. 70 és 90 között íródott valószínűleg Szíriában. Máté címzettjei zsidó keresztények. Máté 5 nagy beszédben foglalja össze Jézus tanítását, ezzel jelzi, hogy Jézus az új, az igazi Mózes (vö. Mózes 5 könyve):

Hegyi beszéd (Mt 5-7)

Missziós beszéd (Mt 11)

Példabeszédek Isten Országáról (Mt 13)

Beszéd az egyházzal (Mt 18)

Apokaliptikus beszéd (Mt 24-25)

A LUKÁCSI MŰ

Lukács evangéliuma és az Apostolok Cselekedetei Kr.u. 70-90 között íródtak (Jeruzsálem pusztulása után). Mindkét mű szerzője Lukács, aki szír orvos volt (Kol 4,14; Euzébiusz; az evangélium prólógusa), és egy rövid ideig Pál apostol mellett volt az apostoli útjain.

A Lukács evangélium legszebb része a tékozló fiú története (Lk 15). A történet igazi címe ez lehetne: Az irgalmas atya; vagy: Egy apa akinek két fia volt, akinek fia minden ember, nem csak a gazdagok, hanem a szegények is, nem csak az igazak, hanem a bűnösök is. Egy Atya, akinek a fia minden ember. Az elveszett fiúk. Nem volt szokás az örökség szétosztása még az apa életében (vö. Sir 33,20-33). Az apa várta a fiát. Megesett rajta a szíve. Odafutott hozzá. Nem a fiú futott az apjához... Az atya nem kérdezi, hogy hol van a pénz. Csak a fiát látja: „A fiam! Halott volt és életre kelt!” Egy új Isten-kép jelenik itt meg.

PÁL APOSTOL

Pál (Saul) Kr. u. 7/10 körül született. Tarzoszban nevelkedett, majd Jeruzsálemben tanult Gamáliel rabbtól. A damaszkuszi úton szólította meg őt Krisztus Kr. u. 34 körül, ekkor lett Jézus apostola.

Missziós útjai:

—I. út (46-48/49); Kr.u. 48/49: apostoli zsinat.

—II. út (50-52); első levél (1Tessz).

—III. út (54-58); nagy levelek (Gal, Fil, Filem, 1-2 Kor, Róm); 58 pünkösdjén Jeruzsálemben elfogják. Börtönben Cezáreában.

— IV. út Rómába (60).

Halála: 64/67.

Pál arra tanít, hogy nem az ószövetségi törvény tettei által, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit által igazultunk meg. Pál nem az erkölcsöt és a hitet állítja szembe, hanem az üdvösség régi rendszerét (mózesi törvény, érdemek) és az újat (Krisztus megváltó keresztje, a belé vetett hit). Nem Mózes, hanem Krisztus által teljesedett be Isten üdvözítő tette. Az ember a maga erejéből nem tud Istenig eljutni. **Ebből az új életből tettek is fakadnak.** „A hit a szeretet által tevékeny” (Gal 5,6); „A hit cselekedetei...” (1Tessz 1,3; „Isten a jótettekre teremtett minket” (Ef 2,8). A tettek fontosságát Jézus is hangsúlyozza: „Nem mindenki, aki mondja: Uram, Uram, csak aki megteszi Atyám akaratát...” (Mt 7,21). „Éheztem, és ennem adtatok...” (Mt 25,31-46). Nem azt kérdezi: ‚Hittél-e?’, hanem ezt: ‚Szerettél-e?’.

Pál tanít a karizmákról is (a Lélek ajándékairól; 1Kor 12-14). Arra hívja fel a figyelmet, hogy „a legnagyobb ajándék a szeretet” (1Kor 13).

A JÁNOSI ISKOLA

A János evangélium Kr. u. 100. körül íródott. Az evangéliumok koronája. Aranyszájú Szent János azt írta a János evangéliumról, hogy „egy kisgyerek is átkel rajta, de egy elefánt is elmerül benne.” **Teljes nyíltsággal mondja ki Krisztus Isten voltát** (Jn 1,1: „Isten volt az Ige”; 1,18: „az Egyszülött Isten”; 20,28: „Én Uram, én Istenem!”).

A mélyet akarja leírni. A csodák „jelek”, amelyek csak jeleznek valami mélyebb valóságot.

- kenyérszaporítás   Jézus az élet Kenyere
- a vak meggyógyítása   Jézus a Világosság
- Lázár feltámasztása   Jézus a Feltámadás és az Élet
- Kánai menyegző   Jézus a kereszten teljesíti be Isten és ember nászát

Jézus az Ige, Isten teremtő szava. Krisztusban tárult fel Isten titka, a világ szíve. A Szentlelket így nevezi: Paraklétosz (azaz: Védő, Ügyvéd). A Szentlélek véd, erősít minket a földi életben és oltalmaz Isten trónja előtt a halálunk után.

A ZSIDÓKHOZ ÍRT LEVÉL

A Zsidókhöz írt levél témája Jézus főpapsága. Jézus Főpap: ponti-fex (hídverő) Ég és Föld között, közvetítő. Jézus Fiú és testvér, összeköt az Atyával és az emberekkel.

A JELENÉSEK KÖNYVE

A Jelenések könyve apokaliptikus mű. Vigasztalást ad a jövő távlatával az üldözötteknek. Sok jelkép van benne: állatok, színek, számok (144 = 12x12: a 12 törzs teljessége; 1+2+½ = 1260 nap = 42 hónap = 3½ év: a végső megpróbáltatások ideje; 666: a 6 a legtökéletlenebb szám, mert majdnem 7, Néro császár nevének számértéke.) Sok kortörténeti utalás is van a műben (7 domb - Róma; a pénzekon a vadállat száma; a perzsák: „Kelet királyai”, Eufrátesz, kék-sárga vérték).

A történelem ura nem a Vadállat, hanem a gyöngé Bárány, akit megöltek, mégis él. „Én vagyok az Alfa és az Ómega.”

A Biblia Isten (szerelmes) levele nekünk. Olvasd minden nap, legyen az életed társa, erősítője, fénye! Olvasd a Bibliát a családban, a gyermekeidnek is!

Ha a közösségben összejöttök imádkozni, mindig olvassatok fel egy részt a Bibliából is. Utána tartsatok egy rövid csendet, azután mindenki mondja el, hogy őt melyik mondat érintette meg, és a számára, az ő életében mit üzen ez a mondat.

BIBLIAÓRA, IMAÓRA MENETE

- Bevezető ima (és ének) – mindenki sorban elmondhatja a maga kérését a saját szavaival.
- Egy bibliai részlet felolvasása
- Csend
- Mindenki mondja el, hogy neki melyik mondat szólt a szívéhez, és ő neki mit üzen ezzel Jézus, hogyan szeretné magvalósítani az életében ezt az üzenetet.

Szentségtan

Jézus azt akarta, hogy a kegyelem titokzatos forrásain, a szentségeken keresztül az idők végéig folytatódjon az Ő megváltó műve közöttünk.

1. Kereszttség.

Jézus mondta a tanítványainak: **„Tegyétek tanítványaimmá mind a népeket. Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére!” (Máté evangéliuma 28, 19)** Az apostolok kezdettől fogva teljesítették ezt a parancsot. Megkeresztelték azokat, akik hittek Jézusban az egész családjukkal, vagyis a gyerekeikkel együtt (Apostolok Cselekedetei 16,33).

2. Bértálás.

Az apostolokra Pünkösdkor leszállt a Szentlélek (Apostolok Cselekedetei 2,1-4). Ezzel lett teljessé a keresztységük, ezzel lettek képessé arra, hogy Jézus örömhírének bátor hirdetői legyenek. **Az apostolok kezdettől fogva továbbadták a Szentlelket.** A kereszttség után kézrátétellel közvetítették a Szentlélek kiadását (Apostolok Cselekedetei 8,15-18; 19,1-6), a Szentlélek kenetét (Szent János apostol első levele 2,27; 3,24).

3. Eukharisztia.

Az eukharisztia görög szó, hálaadást jelent. Ez lett a legnagyobb szentségnek, Jézus Teste és Vére szentségének a neve. Jézus így tanított: „Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van. Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital” (János evangéliuma 6,54-55). Az utolsó vacsorán pedig a kenyeret ezekkel a szavakkal adta tanítványainak: „Vegyétek, egyetek belőle, mert ez az én testem”. A borral telt kelyhet pedig ezekkel a szavakkal adta oda: „Vegyétek, igyatok belőle, mert ez az én vérem, a szövetségé, mely sokakért kiontatik” (Márk evangéliuma 14,22-24; Lukács evangéliuma 22,19-20). **Titokzatos módon így maradt itt közöttünk, a kenyérben és a borban. Önmagát adja nekünk az Eukharishtiában.** Ezért nagy kincs egy gyereknek, ha elsőáldozó lehet, ezért is megyünk minden vasárnap a Szentmisére, hogy a köztünk levő Jézussal találkozhatunk, egyesülhessünk. **Fontos megvizsgálunk magunkat, mielőtt Krisztus**

testét magunkhoz vesszük, hogy felkészültünk-e kellőképpen az Ő fogadására. Ezért írta Szent Pál apostol: „Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr teste és vére ellen vét. Tehát vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) testét, saját ítéletét eszi és issza.” (Korintusiaknak írt első levél 11,27-29).

4. Bűnbánat.

Jézus azt mondta az apostolainak: **„Akinak megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, akinek nem bocsátjátok meg, az bűnben marad” (János evangéliuma 20,23).** Ahogyan Jézus bűnöket bocsátott meg, úgy ezt a küldetést a feltámadása után a tanítványaira bízta. A gyónásban a pap szavai által maga Krisztus bocsátja meg, törli el a bűneinket.

5. Betegek kenete.

Jézus és a tanítványai **„olajjal megkenve sok betegek meggyógyítottak” (Márk evangéliuma 6,13).** Az apostolok folytatták ezt a küldetést. A betegek ágya felett imádkoztak, és olajjal megkenték őket (Jakab levele 5,14-15).

6. Egyházi rend (papság).

Jézus tizenkét tanítványt választott ki, hogy különleges módon is az Ő tanúi, küldöttei legyenek. Azt mondta: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket megvet, engem vet meg” (Lukács evangéliuma 10,16). **Hatalmat adott a tanítványoknak, hogy hirdessék az evangéliumot és gyógyítsák a betegeket** (Márk evangéliuma 3,14-15; Lukács evangéliuma 9,1). Az apostolok ezt a küldetést kézföltétellel adták tovább az utódaiknak (Apostolok Cselekedetei 14,23). A katolikus egyházban a kézrátételek sorozata megszakítatlanul tart. Minden püspök és pap felszentelése visszavezethető egészen az apostolokig, és Jézusig. Ezt nevezzük apostoli folytonosságnak. Ez a folytonosság az egyháztól elszakadó gyülekezetekben megszakadt.

7. Házasság.

Jézus a házasságot visszaállította az eredeti méltóságába. **Elutasította a válást, és visszaállította a felbonthatatlan házasság eszményét.** Azt mondta: „Isten kezdetben férfinak és nőnek alkotta az embert. Ezért az ember elhagyja apját és anyját, feleségéhez ragaszkodik, és ketten egy testté lesznek. Így már nem ketten vannak, hanem csak egy test. **Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassa.**” (Márk evangéliuma 10,6-9). A Biblia a házasságot nagy titoknak, nagy szentségnek nevezi. A házastársi szeretet forrása és mintája Krisztus önfeláldozó szeretete (Efezusiaknak írt levél 5,32-33). **A cigány hagyomány is nagyra értékeli a családot, a házastársi hűséget, a gyermek iránti szeretetet.**

A katolikus egyházban mindezek a szentségek megtalálhatóak. Ez is mutatja, hogy ez Jézus igazi egyháza, amely megőrizte a kegyelem Jézus által akart forrásainak teljességét.

A cigányság számára évszázadok óta nagyon fontos volt az újszülött gyermek megkeresztelése. A megkeresztelt gyermekkel hazatérő keresztanya ezt a köszöntőt mondja: „Istennel találak benneteket! Elvittünk egy pogánykát, hoztunk haza angyalkát... Éltesse őt az Isten velünk együtt, az anyjával együtt, az apjával együtt, és ne úgy éljen, mint mi, legyen neki jobb! Legyen boldogabb, mint mi vagyunk... Adjon neki a Szent Isten szép feleséget, és legyen boldog, amíg csak él, mindig!” (Bari Károly, Az erdő anyja 331)

Boldog Ceferino, a cigányok védőszentjének életében nagy fordulat volt az egyházi esküvő. Ekkortól mélyült el igazán a hite, vallásossága. Szinte minden reggel elment a Szentmisére, minden héten ott volt a Szentségimádáson. Volt olyan ének, amelynek éneklése közben majdnem mindig sírt. A körmenetekben az egyik zászlót mindig ő vitte. (Riboldi, Mario, Un vero kaló 87-90)

Megrendítő jelenet volt, amikor 1965-ben a cigány zarándokok VI. Pál pápának egy olyan Szentségmutatót adtak ajándékba, amely szögesdrótból készült, emlékezve ezzel a pharrajmos idején koncentrációs táborokban megölt cigányokra. (La Chiesa cattolica e gli Zingari 183)

Keresztény erkölcs

A szeretet nem mindig könnyű, de boldogító útja

A parancsok olyanok, mint az útjelző táblák. Mutatják a szeretet, a boldogság útját. Az értékes dolgoknak ára van (teljesítmények, tudás, egy szép házasság).

I. A szeretet parancsa

A kettős főparancs (Mk 12,28-34)

A világ a szerető Isten alkotása. Isten Szentháromság: Atya, Fiú és Szentlélek örök szeretete. Benne élet van, örök szülés' és örök születés. Az Ő képmásai vagyunk. **Az ember akkor lesz boldog, ha megtanul szeretni.**

Az irgalmas szamaritánus (Lk 10,25-37)

Ki a felebarátom, kit kell szeretnem? Az igazi kérdés nem ez. **Az igazi kérdés az, hogy én felebarát vagyok-e. Erre a kérdésre mindannyian az életünkkel válaszolunk.**

A nyolc boldogág (Mt 5,1-12)

Az igazi boldogság nem a birtoklás, nem az élvezet, nem a hatalom, hanem a szeretetben való élet. **Isten Országáa már itt a Földön elkezdődik** minden olyan emberi szívben, minden olyan családban, ahol szeretetben élnek. Isten Országában nincs többé szegény és gazdag, nincs éhezés, és a síró vigasztalást talál. **Így éltek az első keresztények** (ApCsel 2,42-47; 4,32-37). A rabszolgát is testvérnek tekintették (Onezimus és Filemon; Szent Callixtus).

A szeretet himnusza (1 Kor 13,1-13)

A szeretet cselekvés, nagy szív. Egy házasság nem magától marad szép. Azért rengeteget kell tenni. Időt kell szálni egymásra (hetente egy este kettesben...). A feleség különleges felelőssége: jelezni, minek örül, mi

fáj. Bölcsen, rövid mondatokkal. Túllépni a sérelmeken. Kedvesen fogadni az udvarlást. A férfi különleges felelőssége: udvarolni. Ő a szeretet körforgásának motorja. A férfinek kell, hogy legyen egy titkos kincsestára, ahonnan merít. Odafigyelni.

Az ellenség szeretete (Mt 5,38-48)

Jézus arra tanít, hogy sohase gyűlöljünk. A gyűlölet minket is pusztít. Az ítélet csakis Istené. Mindig legyünk jóakarattal, tegyünk a másikért. Lehet védeni a lelkünk legbenső szentélyét a gonosztól (Mt 10,16; 18,15). „Az Úr az én védőpajzsom” (Zsolt 28,7). A gyűlölet és a bosszú ördögi köréből csak a szeretet a kiút. A szeretetnek titokzatos, átalakító ereje van (Róm 13,14-21). A megbocsátás lépései: nem állok bosszút soha, szóban sem; imádkozom, áldást kérek rá; köszöntöm, segíték; a szívemben is érzem a szeretetet.

II. A Tízparancs

A Tízparancs (Kiv 20,1-17; Mtörv 5,6-21) a teremtett világba beleírt örök isteni rend, harmónia. „Isten 10 igével teremtette a világot” (Ab 5,1). „A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél; benne az Istennek képe leírva vagyon.” (Vörösmarty)

A Tízparancs a szerető Isten megtapasztalásából született. **A zsidó nép az egyiptomi szolgaságból való kiszabadulásakor megtapasztalta azt, hogy a rabszolgák is Isten gyermekei** (Kiv 4,22). Ekkor ismerték fel az ember végtelen méltóságát: minden ember a Teremtő Isten alkotása, számára végtelenül értékes minden ember. Krisztus mindannyiunkért meghalt a kereszten. **Az emberi méltóság Isten emberek iránti szeretetén alapszik.** Az Isten elutasítása a történelem folyamán mindig embertelenséghez vezetett (pl. náciizmus, kommunizmus).

1. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!

Isten mindenek feletti szeretete. **Az imádság a lélek lélegzetvétele,** odalépés a Forráshoz. A bálványimádás elutasítása. **Nem minden kép, vagy szobor bálvány. A szülők, nagyszülők fényképei nem bálványok. Nem a képet szeretjük, hanem a szüleinket. A kép csak emlékeztet rájuk. A kerubok (angyalok) hatalmas szobrai álltak a Jeruzsálemi templomban (Kiv 28,18-20). Ezek sem voltak bálványok.** Istenről az Ószövetség idején azt gondolták, hogy Őt senki sem láthatja (Bír 6,22-23). **Jézusban azonban Isten láthatóvá tette önmagát, testté lett (Jn 1,14-18). Jézus Isten képmása, ikonja (Kol 1,15; Zsid 1,3). A templomaink azt az Istent ünneplik, aki közénk jött, ember lett, átölelte az anyagvilágot és az embert.** A templom szépsége egyszerű szépség.

2. Isten nevét hiába ne vedd!

Isten neve szent. **Boldog Ceferino példája: „Miért bántod te az Istent? Isten nem bántott téged. Ő adta neked az életet. Miért bántod te az Istent?”** A beszéd a lélek tükre. Szavakkal is lehet másokat pusztítani, „ölni”. „Csíkot hagy a bőrön az ostor csapása, de a nyelv csapása csontokat tör össze” (Sir 28,17).

3. Az Úr napját szenteld meg!

Abba kell hagyni a rohanást, hogy megálljunk Isten előtt. A keresztények a vasárnapot, Jézus feltámadásának napját ünneplik (vö. Jn 20,1; ApCsel 20,7; Jel 1,10). **„Kurko’ (cigányul) – Küriaké (görögül) = az Úr napja.**

Megünnepeljük az Eukharishtiát (Szentmisét). Krisztus igéjét hallgatjuk, és az Ő testét vehetjük magunkhoz (vö. Jn 6,53-59). Pihenünk, imádkozunk, időt szentelünk a családra.

4. Apádat és anyádat tiszteld!

A szülő sok mindent megtett a gyermekéért. A gyermek a szülőn keresztül kapta az életét. **Igyekszünk meghálálni, viszonzni, amit kaptunk.** Aki a szüleit eltaszítja vagy szégyelli, az önmagával is meghasonlik. **A szüleink a gyökereink.** Megbocsátani a szülők gyengeségeit. **Az engedelmesség a nagykorúságig tart.** A szülő tapasztaltabb. **A szülő kötelessége szeretetben nevelni a gyermekét. Nem dolgokkal elhalmozni, hanem segíteni őt a jóra, a tanulásban, a helyes úton, a hitben.**

Hazaszeretet: valamit visszaadni, letenni a közös asztalra. A globalizmus 5 halálos ellensége: Isten és Egyház; család; nemzet; föld; közösségek. **Péli Tamás: „A cigány ember homlokán kettős aranypánt van: a cigány identitása és a magyar kultúrája. Egyikről sem vagyunk hajlandók lemondani.”**

5. Ne ölj!

Mindenki élete szent és sérthetetlen. Az önvédelem lehetősége. **Az abortusz emberölés, egy ártatlan, védtelen, új emberi életet pusztít el. A „Néma sikoly” című film megrendítő képekkel mutatja meg a kisgyermek sikolyát.**

Eutanázia: az idős, beteg ember meggyilkolása. A beteg hozzátartozói sok esetben lerázzák magukról a beteg ápolásának terhet. Az emberi élet végtelen érték. Nem egy bogár, amit eltaposnak, hogy ne szenvedjen. A kereszténység ugyanakkor helytelennek tartja a túlkezelést. Mindenkinek van joga méltósággal meghalni (a betegségektől, öregségtől). Nem köteles a lehető legtovább mesterséges és rendkívüli eszközökkel meghosszabbítani az életét.

6. Ne paráználkodj!

A testi egyesülés a lehető legmélyebb módja annak, ahogyan férfi és nő egy lehet. Ez a cselekedet akkor igaz, ha valóban nem csak két test, hanem két ember egyesül: egymásnak adják a fájdalmaikat és örömeiket, a múltjukat és a jövőjüket. A testi kapcsolat helye ezért csakis a házasságban van. A kipróbált házasságok sokkal gyakrabban végződnek válással, mint azok, ahol nem volt ilyen próbálgatási fázis a házasság előtt.

A házasságnak szerelemből, szabad döntésből kell születnie. Helytelen szokás a lány eladása. A házasság szentség, Isten köti egybe (Mk 10,9). Meg kell hívni Jézust a házasságba (Jn 2,1-11).

A feleség nem szolgál, hanem társa a férfinak. Mindketten egyformán Isten képmásai, egyenlő méltósággal rendelkeznek (Ter 1,27). A férfi inkább a család feje, a nő inkább a család szíve. Mindent együtt döntenek el.

7. Ne lopj!

A magántulajdon védi az egyén szabadságát. **A másik ember tulajdona mögött nagyon sok munka (az ő és az ő őseinek munkája) van.** Isten a világ javait minden ember boldogulására szánta. A Föld javainak 84%-át a leggazdagabb 20 % fogyasztja el, a legszegényebb 20 %-nak pedig 1,4 % jut a Föld javaiból.

8. Ne tégy hamis tanúságot felebarátod ellen!

A hazug embernek nem lesz becsülete, se barátai. Az őszinteség a szeretet egyik útja. A szavaimnak a nagybetűs igazságot kell szolgálniuk.

9-10. Felebarátod házastársát ne kívánd! Mások tulajdonát ne kívánd!

A vágyak megtisztítása. A szabadság belső természeténél fogva a Jóra irányul (ahogyan az értelem az Igazra).

A szeretet legfőbb példája és forrása Jézus, akiben Isten szeretete megjelent itt a Földön, aki a kereszten életét adta mindannyiunkért. Ő arra hív, hogy mi is éljünk az Ő szeretetében.

Hitigazságok (apologetika)

Hiszek

„Nézem az eget, a te ujjaid műve, a Holdat és a csillagokat te alkottad.” (Zsoltárok könyve 8,4)

„Ami megtudható az Istenről, az világos (a pogányok) előtt, maga Isten tette számukra nyilvánvalóvá. Mert ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, arra a világ teremtése óta műveiből következtethetünk.” (Rómaiaknak írt levél 1,19-20)

Minden dolognak oka van. A gondolkodó, a nyitott szívű ember megkérdezi, hogy honnan van az egész világ? Mitől ilyen gyönyörű? Mitől ilyen értelmes?

Ez a gyönyörű, hatalmas világmindenség nem magától, véletlenül keletkezett. A világ titka mögött végtelen bölcsesség, szépség, jóság rejtőzik: Isten szépsége és jósága. A világ a kezdetétől fogva folyamatosan fejlődik. Ám ez a fejlődés nem magától, véletlenül történik. Magától nem lesz az élettelenből élet. A világ nem magától keletkezett és fejlődik, hanem Isten teremtette. **„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet.”** (Teremtés könyve 1,1)

Az ember az élete legszebb pillanataiban szinte kézzelfoghatóan tapasztalja is Isten jelenlétét, az Ő Végtelenségét. Ilyen *végtelen tapasztalata* az embernek az, **amikor új élet születik.** A szülők ilyenkor azt élik át, hogy azt a kicsi új embert nem mi alkottuk. Már azt sem tudtuk megtervezni, hogy milyen lesz a haja, vagy a szeme. Még kevésbé, hogy mit fog gondolni, mit fog érezni. Egy soha addig nem létezett új ember született a világra, aki elindul majd a maga útján. A szülő ilyenkor átéli, hogy ami itt történt, az csodálatos, az én erőmet messze fölülmúlja. Az ember nyilván közreműködik, továbbadja az életet, de az életnek nem vagyunk urai, nem vagyunk alkotói. Az ember csak szolgálja az életnek. Ami akkor történik, amikor egy új ember a világra születik, az az ember erejét messze fölülmúlja.

Ilyen élmény **a szerelem, a szeretet átélése.** Egy házasság, egy szerelem legszebb pillanataiban egy férfi és egy nő azt éli át, hogy nem csak annyira szerettek, amennyi a viszonzás: ha ő így, akkor én is úgy. Ha az ember igazán szeret, akkor boldogan mindenét odaadná. Az igazi szeretet mindig pazarol. S ilyenkor az ember azt érzi, mintha ez nem is én lennék, mintha egy nálam nagyobb erő lenne bennem. Az a végtelen jóság, amiből lett a világmindenség, amiből sarjadt a Nap, a Hold, a növények, az állatok, a mosolygó gyermekarcok. Isten

szeretetéből lett a világ, és akkor szép az életem, ha ez a szeretet rajtam is átárad. A Biblia így írja: „Isten szeretet. Aki szeretetben él, Istenben él”(János első levele 4,16).

Ilyen tapasztalás **a lelkiismeretünk hangjának meghallása** is. Különösen, ha az ember rosszat tett, van bennünk egy hang, ami kérlelhetetlenül elítél. Ezt a hangot egészen elnémítani nem tudjuk. Tompítani lehet, de egészen kiirtani nem. Miért nem? Mert ez a hang nem egészen a mi részünk, nincs fölötte teljesen hatalmunk. Az ember a lelke mélyén érzékeli Isten tisztaságát, szépségét, rendjét, azt a gyönyörű harmóniát, amit az Isten beleteremtett a világba, érzékeljük Isten rendjét és tisztaságát. Ennek a fényében, ennek a tükrében látjuk magunkat, ehhez mérjük önmagunkat, és az ember szégyelli magát minden elrontott döntésért, akkor is, ha soha nem fog kiderülni, ha senki nem tudja meg.

Ilyen tapasztalat az is, **amikor nagyon szépet látunk** vagy hallunk, és az ember kicsit elfelejti, hogy ki vagyok, hol vagyok, a végtelenbe tágul ki a lelkünk.

Ilyen élmény **a betegség és a halál** is, nem is csak az életünk legvége, hanem ez a tapasztalás sokkal előbb kopogtat. Gyökössy Endre azt mondja, „darabokban halunk meg”. Darabokban veszítjük el az egészségünket, romlik a látásunk, a hallásunk, darabokban veszítjük el a jövőnket, az álmainkat. Az ember, aki rálépett erre az útra, azt érzi, hogy fogy az élete. Kezdenek kitépni engem ebből a világból, a gyökereimet lassanként kiszakítják. Szűkül a folyosó, már csak néhány ember, aki még fontos, aki még eljön, aztán lassanként már csak egy betegszoba. Ugyanakkor, ha valakinek megvan ez az érzékenysége, átéli azt is, hogy meghal bennem valami földi, de születőben van egy más, valami mennyei. Kezdek átlépni egy másik dimenzióba. Nagyon sok idősedő haldokló ember beszél is erről. Azt mondják, hogy szinte látják szeretteik arcát, hallják a hangjukat, érzik azt, hogy hívják őket.

Budapesten történt. Egy alkalommal sürgősen a Péterfy utcai kórházba hívtak, egy idős asszonyhoz. Egy nagy kórteremben feküdt, nehezen vette a levegőt, kapkodva. Ahogyan beléptem, az asszonyból ezek a szavak szakadtak ki: „Atya, de örülök, hogy ideért. Tudom, hogy nemsokára meghalok. Régóta vártam ezt a pillanatot. Tudom, hogy hazamegyek.” A kórteremben nagy csend lett. Én pedig azt éreztem, hogy ez az asszony valóban nem fél, mintha az egyik lába már odaát lett volna, mintha már látta volna azt a fényességet, ami őt várja.

A cigány ember ősidők óta csodálattal nézte a természet szépségét, meglátta benne a Teremtőt. A cigány zászló zöld színe a zöld mezőkre, a vándorlásra, az anyaföldre emlékeztet, a kék szín pedig az égre, Isten gondviselő oltalmára, amely védte a vándorló romákat.

A hit főként régebben mélyen átjárta a cigány ember életét, hagyományait. Megjelent a legtöbb köszöntésben. Este például így köszöntek: „Jó éjszakát adjon az Isten (Lashi ratyi te del o Del)!” Erre így feleltek: Adjon az Isten neked/nektek is (Te del o Del vi tu/tume)!” Ha valaki távozott, azt mondták neki: „Menj Istennel, testvér, légy szerencsés!” (Zha Devlesa, phrala, t’aves baxtalo!) Ha valaki belépett egy társaságba, azt mondta: „Istennel találak benneteket, legények, legyetek szerencsések!” (Devlesa arakhav tumen, shavale, t’aven baxtale!; vö. Bari Károly, *Tűzpiros kigyócska* 7) Ha valamilyen vágyat fogalmazott meg valaki, arra ezt felelték: „Hallgasson meg az Isten!” (Te shunel tut o Del!) Ha valaki egy meggondolatlan szót mondott ki, akkor így szólt: „Bocsássa meg nekem az Isten!” (Jertil o Del!) Ha halottról esett szó, gyakran hozzáfűzték: „Kapjon bocsánatot!” (T’avel juto!; vö. Paris, Christian, *Istenre való hivatkozás minden élethelyzetben* 15-16). Itt zárójelben az oláh cigány köszöntéseket idéztük, de hasonló köszöntéseket találunk a kárpáti cigány dialektusban és beás nyelven is. Újév napján pedig hagyományosan a következő köszöntő hangzott el:

„Érjétek el az új évet friss egészségben, békességben, szerencsésen! Úgy hallottuk, betért házatokba a Szent Isten. Eljöttünk mi is, hogy letérdeljünk a Szent Isten előtt, aki asztalotokhoz ült, és könyörögjünk neki, hogy segítsen rajtatok...”

(Bari Károly, *Tűzpiros kigyócska* 27)

A cigány ember szívében általában mélyen ott lévő hit sokszor babonás elemekkel is keveredik. Jellemző például, hogy a cigány köszöntők és fohások mindig a szerencsét (baxt) emlegetik. Valójában azonban a Szentírás tanítása szerint Isten áldása nem szerencse kérdése, hanem kegyelem, tőle kapott ajándék. Méghozzá olyan ajándék, amelyért nekünk is meg kell tennünk azt, ami rajtunk áll. Ha Isten útján járunk, akkor az Ő áldása kíséri az életünket:

A Szentírás továbbá arra is tanít, hogy Isten sokszor a szenvedések útján vezet minket. A szenvedés alkalom lehet arra, hogy az ember megtisztuljon, alázatosabb legyen, hogy megmutassa szeretete nagyságát és ne ragaszkodjon túlságosan a földi dolgokhoz:

„Jézus így szólt tanítványaihoz: Ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen. Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét. Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja? Mert mit adhat cserébe az, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja? Mert mit adhat cserébe az ember a lelkéért?”

(Márk evangéliuma 8,34-37)

Helyesebb tehát nem szerencséért fohászolni, hanem azért, hogy Isten útjain járassunk, és az Ő áldása legyen rajtunk. Akár jólétben, akár megpróbáltatások és kereszték között, mindig meg tudjunk maradni az Ő szeretetében.

Jézus Krisztus

”Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ő volt kezdetben Istennél. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében, akik nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek. S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be. Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Fiú nyilatkozta ki, aki az Atya ölén van.” (János evangéliuma 1,1-18)

Isten nem csak szólni akart hozzánk, hanem egészen egy akart lenni velünk, önmagát akarta nekünk adni. Emberi szívvel akart minket szeretni. Ezért az idők teljességében emberré lett Jézus Krisztusban.

Jézus több mint 2000 évvel ezelőtt (Kr. e. 5-7 között) született a júdeai *Betlehemben*. Édesanyja Szűz Mária, nevelőapja Szent József volt.

Harminc éves kora után tanítani kezdte az embereket. **Beszélt arról, hogy Isten a mi Atyánk, és ezért mindannyian testvérek vagyunk. A legfőbb parancs az Isten és az egymás iránti szeretet. Jézus különleges szeretettel fordult azokhoz, akiket abban az időben megvetettek, a vámosokhoz, az utcanőkhöz, a betegekhez, a szamaritánusokhoz, a szegényekhez, a szenvedőkhöz.** Igen sok beteget meggyógyított. A csodatételeit, még az ellenségei, a farizeusok sem tagadták, hiszen nagyon sokan látták ezeket a csodákat.

Jézus beszélt arról is, hogy a világon a szeretetnek kellene uralkodnia. Ezt a szeretettel teli országot hívta ő *Isten országának*. Ebben az országban nem lesz többé szegénység, éhezés és sírás, mert az emberek igazságosan osztják meg a világ javait. Ennek az országnak alaptörvénye a *szeretet*. „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erőddel! Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!” (Mk 12,30-31)

Jézus tanítványokat is kiválasztott (a 12 apostolt és másokat), hogy a művét majd tovább folytassák. Azt mondta nekik: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek és is titeket. Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg. Akinek ti megbocsátjátok a bűneit, annak meg lesz bocsátva, akinek megtartjátok, az bűnben marad” (Lukács evangéliuma 10,16; János evangéliuma 20,21). A tanítványokból születik az *Egyház*, a föltámadt Krisztus titokzatos teste, amelyen keresztül Ő ma is itt van, tanít, a szeretetét közvetíti.

Jézus tanított arról is, hogy ő *az Atyaisten Fia*. Isteni hatalommal cselekedett, bűnöket bocsátott meg. Ezt sokan istenkáromlásnak tartották. Ezért Jézust elfogták. A főpap (Kaifás), aki kihallgatta Jézust, ezt kérdezte tőle: „Te vagy-e a Messiás, az áldott Isten Fia?” Jézus így felelt neki: „Én vagyok. Látni fogjátok az Emberfiát, ahogyan majd eljön az ég felhőin” (Márk evangéliuma 14,61-62). Jézust ekkor halálra ítélték.

A jeruzsálemi főtanács átadta Jézust *Pilátusnak*, a római helytartónak. Pilátus megostoroztatta, azután keresztre feszítette Jézust.

Jézus mindannyiunkért adta oda az életét. A te bűneid terhét is hordozta, érted is meghalt a kereszten. Pál apostol ezért kiáltja megrendülten: „Szeretett engem, és feláldozta magát értem!” (Galatákhoz írt levél 2,20). Az Ő vére megtisztítja mindazok lelkét, akik hisznek benne, akik elfogadják az Ő megváltó áldozatát. Tedd le te is az életed terheit, bűneit a keresztfeszített Krisztus lábaihoz! Fogadd be Jézus végtelen szeretetét! Akármilyen bűneid, botlásaid voltak is, Jézus szeret téged, fel akar emelni, meg akar tisztítani! Add az Ő kezébe az életedet!

Jézus halála után a tanítványai először azt hitték, hogy mindennek vége. Néhány nappal később azonban egyre többen közülük *találkoztak a Föltámadt Krisztussal*, megtapasztalták, hogy Ő él. **Jézus feltámadt a halálból, és a föltámadása után sok tanítványának megjelent.** A tanítványok életét ezek a találkozások, a húsvéti élmények döntően megváltoztatták. Ettől kezdve egy életen át boldogan hirdették, hogy Jézus él, Ő az Isten Fia, a Megváltó, és Ő örök életet ajándékoz mindazoknak, aki hisznek benne, akik az ő parancsai szerint élnek. „Mert úgy szerette Isten ezt a világot, hogy Egyszülött Fiát adta oda érte, hogy aki benne hisz, meg ne haljon, hanem örök élete legyen.” (János evangéliuma 3,16)

Jézus halála és föltámadása által megtapasztalhatta a világ, hogy Isten valóban szeret minket, egészen a keresztségig ment el a szeretetében. Ezért biztos a reményünk abban is, hogy *van örök életünk*. Isten számára végtelenül fontos az ember, Ő örök, elpusztíthatatlan szeretettel szeret minket, ezért nem hagy a semmibe hullani. Örök életre teremtett minket.

Jézus életét, halálát és feltámadását a *négy evangéliumban* írták le (Máté, Márk, Lukács, János). Ez a négy evangélium Kr. u. 60 és 100 között keletkezett. Abban az időben írták le őket, amikor még sokan éltek azok közül, akik látták, és ismerték Jézust.

A Jézus iránti szeretet sokféle módon van jelen a cigány hagyományokban. Karácsonykor szép ünnepi köszöntőket mondtak. Álljon itt ezek közül egy-két példa:

„Szerencsés reggelt adjon az Isten! Érzétek meg a karácsonyi ünnepet sok esztendőben erővel, egészséggel, szerencsével! Soha ne ejtsen bennünk kárt a Szent Isten! Aki halott, nyugosztalja azt a drága Szent Isten! Aki rab, szabadítsa ki a drága Szent Isten minél hamarább! És legyünk egészségesek és szerencsések! És segítsen minket a Szent Isten, hogy száz karácsonyt megérjünk!”

(Bari Károly, *Az erdő anyja* 353)

„Az ezelőtti öreg nagyapáim így köszöntgették egymást karácsonykor. Megverték az ajtót, aztán mondták: 'Leírhatjuk-e, elmondhatjuk-e a te neved, ó, Isten?' Erre felelték: 'Elmondhatod, testvér! Mondd csak!' És akkor kezdtük az éneket:

Leszállt közénk a Szent Isten,
leszállt tizenkét papjával.
Dóme, dóme, nagy Úristen!

Borrá változott a víz is,
jaj, legények, szent az este,
Szent Istené, szent Anyjái!

Isten Anyja, kismamácska,
adjon nekünk sok szerencsét!
Dóme, dóme, nagy Úristen!”

(Bari Károly, *Az erdő anyja* 356; vö. Bari Károly, *Tűzpiros kígyócska* 80)

A Krisztushoz fűződő kapcsolatnak egy másik szép megnyilvánulása az a legenda, amely szerint a cigányok lopták el az egyik szeget a négyből, amellyel Jézust keresztre akarták feszíteni. Sajnálták őt, kisebbíteni akarták a szenvedését. Természetesen nagyon helytelen és kártékony az a hagyomány, amely szerint a Jézusnak nyújtott segítségért cserébe Isten megengedte volna a cigányoknak a lopást. Az ősi legendát meg kell tisztítani ettől a káros hozzátételtől, és egyszerűen úgy tovább hagyományozni, mint a Krisztusnak adott együttérző szeretet cselekedetét, amely semmifajta későbbi lopásra senkit nem jogosít fel.

A Jézus keresztfeszítésekor ellopott szög ősi legendáját idézi fel például az olaszországi Puglia-ban évről évre előadott keresztút egyik jelenete (*La Chiesa cattolica e gli Zingari* 168), és erre utal a Magyarországon cigány himnuszként is emlegetett beás ének (Bari Károly gyűjtése, Varga Gusztáv átdolgozásában):

Nem loptunk mi csak egy szöveget
Jézus vérvő tenyeréből.

Isten, könyörülj meg nekünk,
ne szenvedjen tovább népünk...

Krisztus egyetlen Egyháza

„Amikor Jézus Fülöp Cezáreájának vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: "Kinek tartják az emberek az Emberfiát?" Így válaszoltak: "Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik másik prófétának." Jézus most hozzájuk fordult: "Hát ti mit mondtok, ki vagyok?" Simon Péter válaszolt: "Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia." Erre Jézus azt mondta neki: "Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Én is mondom neked: Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkösz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva." (Máté evangéliuma 16,13-19)

Jézus egyetlen egyházat alapított. Az utolsó vacsorán azért imádkozott, hogy a tanítványai egyek legyenek (János evangéliuma 17,21). **Azt ígérte, hogy a Szentlélek elvezeti a tanítványit a teljes igazságra, mindenre megtanítja őket** (János evangéliuma 14,26; 16,13). Sajnos azonban később kisebb nagyobb csoportok elszakadtak az Egyháztól.

Az egyes gyülekezeteket, szektákat, kiségyházakat emberek alapították a saját elgondolásaik szerint. A Jehova tanúi nevű kiségyház például az Egyesült Államokban keletkezett. Az 1870-es években században alapította Charles Taze Russell. A Hit Gyülekezetét Németh Sándor alapította 1979-ben. **A katolikus egyházat nem egy ember alapította, hanem maga Jézus Krisztus, az emberré lett Isten. Csaknem 2000 éve létezik, megszakítatlan folytonosságban.** Már a legelső keresztény írók (pl. Antiókhiai Szent Ignác vértanú Kr. u. 110 körül) katolikusnak, azaz egyetemesnek nevezték Jézus egyházát, mert az egész földre kapott küldetést: „Menjete, tegyétek tanítványommá mind a népeket!” (Máté evangéliuma 28,19).

Egyes gyülekezetek többször is azzal hitegették az embereket, hogy most jön el a világ vége. Sokan emiatt eladták házukat, lakásukat. A Jehova tanúi kiségyház például a következő években várta a világ végét: 1874, 1878, 1910, 1914, 1918, 1925, 1975. Egyszer sem következett be. Jézus pedig azt mondta: „Azt a napot és órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, még a Fiú sem, csak az Atya” (Márk evangéliuma 13,32).

Vannak olyan gyülekezetek, szekták is, amelyek nem hisznek Krisztusban. Nem hiszik azt, hogy Ő valóban az élő Isten Fia, Ő az örök Ige, aki által minden lett, pedig ezt a Biblia világosan tanítja (Máté evangéliuma 16,16; János evangéliuma 1,1-18; Filippiekhez írt levél 2,6-11).

A Jehova tanúi szerint Istent Jehovának kell hívni. Ez azonban tévedés. A helyes héber kiejtés szerint Isten a 'Jahve' néven nevezte magát. Ezt azonban, tiszteletből a zsidók nem ejtették ki. Helyette az 'Adonaj' (Úr) szót használták. E két szó keverékéből (a Jahve szó mássalhangzóiból és az A[e]donaj szó magánhangzóiból) keletkezett a Jehova szó. Aki egy kicsit is tud héberül, az tudja, hogy Jehova szó nem létezik a héber nyelvben, csak a Jahve, vagy az Adonaj szó.

Egyes gyülekezetek (például a Jehova tanúi) tiltják a vérátömlesztést. Gyakran emiatt kisgyerekek, emberek haltak meg. Isten nem a vérnek a gyógyításban való használatát akarta megtiltani (ez a Biblia megírásának idején még nem is létezett), hanem a vérontást akarta tiltani.

Egyes gyülekezetekben, ha valaki 'betelik a Szent Szellemmel', igen gyakran perceken át nevet, a földre esik, vagy más kissé furcsa magatartásokat vesz fel. Jézus soha nem tett hasonlót. Amikor őt betöltötte a Szentlélek a Jordán folyónál, nem kezdett el nevetni (Márk evangéliuma 1,10-11). Természetesen, amikor a Szentlélek valakit betölt, akkor különleges adományokkal is megajándékozhatja őt. Ilyenek a Lélek által ihletett nyelveken való beszélés, a prófétálás, vagy a gyógyítás ajándéka (1 Korintusi levél 12,4-11). Ezek az adományok a Szentlélektől vannak, és hálás, nyitott szívvel kell őket fogadni.

Egyes gyülekezetek azt tanítják, hogy Isten a benne hívőt megmenti a szenvedéstől, a betegségtől, és gazdaggá teszi. Jézus nem ezt tanította. Ő nem volt gazdag, és nem ígért gazdagságot a tanítványainak. A tanítványai sem voltak jómódúak. Jézus sokat szenvedett, és minket is a keresztyeink türelmes hordozására tanított: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl a keresztyét!” (Márk evangéliuma 8,34). Jézus örömet ad nekünk, de ez az öröm nem a pénz adta öröm, nem is valamifajta erőltetett jókedv, hanem a szív öröme, a tiszta lélek és a szeretet öröme. A katolikus egyház szentjei a szegénységben és a szegények iránti szeretetben is példát adtak nekünk, mint Szent Ferenc, vagy Kalkuttai Teréz anya.

A szektákból, gyülekezetekből hiányzik nagyon sok minden abból, amit Jézus tanított. Jézus az utolsó vacsorán saját testét és vérének bízta ránk. Azt mondta, hogy: „az én testem valóban étel, és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet, és issza az én véreket, annak örök élete van” (János evangéliuma 6,54-55). A szektákból és a gyülekezetekből hiányzik Krisztus teste és vére szentségének a központi szerepe.

Kedves testvérem! Ezekkel nem azt akarom mondani, hogy a szekták és gyülekezetek mindenestül rosszak. Sok igazi érték van ezekben a mozgalmakban! Sokan a tagjaik közül nagyon komolyan veszik azt, hogy ne legyenek káros szenvedélyeik, ne dohányozzanak, elutasítják az abortuszt, és ez nagyon helyes. Mások szép énekekkel dicsőítik Istent, nagy odaadással olvassák a Bibliát. Igen sokan térnek meg ezekben a gyülekezetekben, találnak rá Jézusra, kezdenek valóban új életet. Sokan hagyják el az itt megtapasztalt kegyelem hatására a kábítószer, az alkoholt, sokak családját találja meg itt újra a békét, szeretetet. Mindez igazi érték, Krisztus ajándéka. Azonban ebbe a sok jóba sajnos rossz is keveredett.

Ezért, kedves testvérem, arra kérek és bátorítlak, hogy ne emberek által néhány éve kitalált gyülekezetekhez csatlakozz, hanem annak az egyháznak maradj a tagja, amelyet nem ember alapított, amely Krisztus feltámadása óta megszakítatlanul létezik, és adja tovább az Ő örömhírét.

A Szűzanya és a szentek tisztelete

„Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a Nap, lába alatt a Hold, fején tizenkét csillagból korona. Áldott állapotban volt, gyötrelmében és szülési fájdalmában kiáltozott. Fiút szült, fiúgyermeket, aki majd vaspálcával kormányozza mind a nemzeteket. Gyermekeit elragadták Istenhez és az ő trónjához.” (Jelenések könyve 12,1-5)

„Jött egy másik angyal, megállt az oltár előtt, aranyfüstölő volt nála. Sok tömjént kapott, hogy az összes szent imádatával tegye az aranyoltárra, amely az Isten trónusa előtt állt.” (Jelenések könyve 8,3)

Jézus Édesanyját különleges módon is tiszteljük. Nem csak a testében fogant meg az Isten Fia, hanem mindenek előtt a lelkébe fogadta be Őt. Mária egész lényé egy nagy 'Igen' volt Istennek. Ezért ölthetett

benne testet, ezért tudta befogadni Őt. Mária „kegyelemmel teljes” volt, „*áldottabb minden asszonynál*”, így nevezte őt Gábor angyal (Lukács evangéliuma 1,28). Vagyis Mária egészen el volt telve Isten kegyelmével. Ezért boldognak hirdeti őt minden nemzedék (Lukács evangéliuma 1,48). Mária az az asszony, akit János, a látnok így lát a mennyei dicsőségben: „Az égen nagy jel tűnt fel: *egy asszony, akinek öltözete a Nap, lába alatt a Hold*, fején tizenkét csillagból álló korona. Áldott állapotban volt, és szülési fájdalmában kiáltozott... Fiút szült, fiúgyermeket, aki majd vaspálcával kormányozza a nemzeteket” (Jelenések könyve 12,1-2. 5).

Máriát, Jézus édesanyját ezért különlegesen is tiszteljük és szeretjük. Boldognak hirdetjük őt. Az *Üdvözlégy Mária* imában Gábor angyal köszöntésével köszöntjük őt mi is: „Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled! Áldott vagy te az asszonyok között” (Lukács evangéliuma 1,28). Ezután Erzsébet szavait idézzük „Áldott a te méhednek gyümölcse!” (Lukács evangéliuma 1,42)

Krisztus Édesanyjának, Máriának a tisztelete és szeretete nagyon mélyen ott él a cigányság lelkében. Különös is volna, hogyan lehet Krisztust igazán szeretni, ha valaki nem tiszteli az ő Édesanyját is. Volt olyan cigány fiatalember, aki pontosan ezért nem csatlakozott egy kisegyházhoz, mert – így mondta – nem tudta volna 'odaadni Máriát'.

Hasonlóképpen tiszteljük azokat is, akik nagy hittel és szeretettel éltek, vagyis a szenteket. A Biblia minden igazi Krisztus követő embert szentnek nevez (Korintusiakhoz írt első levél 1,2). Arra is tanít a Biblia, hogy a szentek imádkoznak értünk. A Jelenések könyvében azt olvassuk, hogy egy angyal a tömjénnel együtt *a szentek imádságait* is felajánlja Istennek (Jelenések könyve 8,3-4). A Biblia azt is leírja, hogy az elhunyt Jeremiás próféta imádkozik, közbenjár a népéért és a szent városért (Makkabeusok második könyve 15,14).

Ezért szoktuk kérni a szentek közbenjárását, imádságát is. A szenteket nem imádjuk, csak tiszteljük és szeretjük őket. Egyetlen nagy családba tartozunk, és *egymásért imádkozunk*. Ahogyan egy élő keresztény testvéremet is megkérhetem, hogy imádkozzon értem, éppen így egy elhunyt testvéremet, egy szentéletű keresztényt is megkérhetek erre.

A katolikus egyház, amikor tiszteli Jézus Édesanyját és a szenteket, akkor nem a Bibliával szemben, hanem pontosan a Biblia tanítása szerint tesz. A Biblia tanít minket arra, hogy Jézus Édesanyját különös módon is tiszteljük és szeressük, és kérjük a szentek közbenjáró imádságát.

A Jézus Édesanyja iránti szeretet és tisztelet mélyen átjárja a cigány hagyományokat, a cigány ember szívét. Máriát, Jézus Édesanyját gyakran említik köszöntésekben.

A cigányság gyakran zárandokolt búcsújáró helyekre. Magyarországon különösen is kedvelt zárandok úti célok: Csatka, Máriapócs, Mátraverebély Szentkút stb. Fontos figyelni azonban arra, hogy ezek az utak ne csak a kikapcsolódás, a családi találkozás alkalmi legyenek, hanem az Istennel, a Szűzanyával való találkozásé is. Fontos időt szakítani a szent helyeken az imádságra, a bűnbánatra, a gyónásra, a megtisztulásra, a Szentmisére.

Képek a katolikus templomokban

”Az Úr így szólt Mózeshez: Készíts vert aranyból két kerubot az engesztelés táblájának két végére. Állítsd az egyik kerubot az egyik végére, a másikat a másik végére. Az engesztelés táblájának két

végére állítsd a kerubokat. A kerubok szárnya fölfelé legyen széttárva, hogy szárnyukkal befördjék az engesztelés tábláját, az arcuk pedig forduljon egymás felé. A kerubok arca tekintszen az engesztelés táblájára. Ott fogok veled találkozni, s a törvény ládáján álló két kerub között, az engesztelés táblájáról közlöm veled mindazt, amit általad Izrael fiainak mondani akarok.” (Kivonulás könyve 25,18-22)

„Krisztus a láthatatlan Isten képmása.” (Kolosszeikhez írt levél 1,15)

Sokan szemére vetik a katolikus egyháznak, hogy miért vannak szentképek és szobrok a templomainkban, vagy a házaikban. Az Ószövetségi Szentírás ugyanis megparancsolta azt, hogy „Ne csinálj magadnak faragott képet vagy hasonmást arról, ami fent van az égben, vagy lenn a földön... Ne imádd ezeket!” (Kivonulás könyve 20,4-5). Mit válaszolhatunk erre az ellenvetésre? Mindenekelőtt azt, hogy **a képeket és a szobrokat nem imádjuk. Aki azt állítja, hogy mi ezeket a képeket imádjuk, azok rosszindulatúan rágalmaznak minket.** A képek csak emlékeztetnek minket Jézusra, a Biblia eseményeire, Jézus Édesanyjára, Máriára és a szentekre. **Ahogy egy családban is megőrzik a családi fényképeket, kiteszik azokat a szobájában. Nyilvánvalóan nem gondolják, hogy az a kép maga a családtagjuk volna. Nem a képeket szeretik és tisztelik, hanem a családtagjukat, az elhunyt szülőket, nagyszülőket. Mi sem imádjuk ezeket a képeket. A képek csak emlékeztetnek minket azokra, akiket szeretünk és tisztelünk: Jézusra és a Biblia nagy alakjaira.** A képek a régebbi korokban abban is segítettek, hogy aki nem tudott írni-olvasni, annak a számára megjelenítették a Biblia történeteit.

A Biblia leírja, hogy Isten parancsára Mózes két kerub (vagyis angyal) szobrot készíttetett a szent sátorba (Kivonulás könyve 28,18-20). **Ez a két szobor ott állt a frigyláda mellett. Ezek a szobrok nyilvánvalóan nem bálványok voltak. Nem minden szobor bálvány. A Biblia a bálványok készítését tiltja, nem mindenfajta képet vagy szobrot.**

Akik a szentképek miatt vádolnak minket, azt is elfelejtik, hogy az Ószövetséghez képest az Újszövetségben valami gyökeresen új történt. Az Ószövetségben Istent senki sem láthatta. Úgy gondolták, hogy aki Őt meglátja, az meghal (Kivonulás könyve 19,21; Bírák könyve 6,22-23). Isten nevét sem volt szabad - egy idő után - kiejteni. Az Újszövetségben, Jézus Krisztusban ez gyökeresen megváltozott. **Benne Isten megmutatta önmagát, láthatóvá lett,** testet öltött. Istennek emberi, kimondható neve lett: Jézus Krisztus. Jézus az Isten képe, Isten ikonja, mondja a Biblia (Kolosszeikhez írt levél 1,15; Zsidókhoz írt levél 1,3). Az egyházban volt már egy nagy vita a képek tiszteletéről. A vitát a 2. Níceai zsinat zárta le (Kr. u. 787-ben). A zsinaton így döntött az akkori egyház: Ha hiszünk abban, hogy Isten emberré lett, akkor nem csak szabad, hanem kell is Őt ábrázolnunk, mert **Ő maga ábrázolta önmagát.**

Jézusban Isten testet öltött, látható lett. Így mondja a János evangélium: „Istent soha senki sem látta. Az Egyszülött Isten, aki az Atya keblén van, Ő nyilatkoztatta ki, mutatta meg nekünk... Mi láttuk az Ő dicsőségét.” (János evangéliuma 1,14. 18).

A katolikus templomokban azt a Krisztust ünnepljük, aki közöttünk élt, aki kicsiny csecsemőként született erre a világra, akiben Isten testet öltött, akiben az egész anyagvilágot magához ölelte. A templomaink szépsége azt az Isten ünnepli, akinek a világ szépsége nem riválisa, aki eggyé lett az anyagvilággal, magához ölelte azt, amikor emberré lett.

A templomaink szépsége persze egyszerű szépség kell, hogy legyen. Nem az arany csillogása ennek a szépségnek a lényege. Ebben a templomépítők néha túlzásba estek.

A cigánység hagyományában, otthonaiban ősi idők óta ott vannak Jézus és a szentek képei. A cigányok hagyományosan keresztet vetnek az útszéli keresztnek, a szobai feszületek és a szenteket ábrázoló képek előtt (Rostás-Farkas György – Karsai Ervin, *A cigányok hiedelemvilága* 108).

Imádság, lelkiesség, keresztény életvitel a hétköznapokban

„Csupa kis dolog az élet; amilyen a szívdobbanás, lélek-ébredés, buzdulás, napi foglalkozás, mosoly, szeretet, készség, elnézés, segítség; csak az Isten nagy, minden egyéb kicsiny; s ami nagyoknak mutatkozik be, az is kicsinyből áll.” (Prohászka)

I. Az imádság

Hétköznapi életünkben sokszor előfordul, hogy imádkozunk. Van, amikor az öröm, olykor a bánat, vagy a szükség visz rá minket arra, hogy a Teremtőhöz forduljunk. Bármikor megtehetjük ezt, hiszen Istentől nem kell időpontot kérnünk ahhoz, hogy szóljunk hozzá. Úgy tesszük mindezt, ahogyan láttuk szüleinktől, vagy hallottunk mások elbeszéléséből, esetleg nem tanulva, és nem látva, de a belső meggyőződésből fakadóan fogalmazzuk meg mindazokat a gondolatokat, melyekkel Istenhez fordulunk.

Egyszerűen, csak „szólunk” Istenhez, mert valami legbelül, megmozdul a lelkünkben. Szavakkal is nehéz olykor elmondanunk az érzéseinket, fájdalmainkat, tapasztalatainkat, mégis készítenést érzünk arra, hogy kapcsolatot teremtsünk Vele, aki úgy ismer minket, ahogyan senki más.

A **Katolikus Egyház Katekizmusa** (KEK) és a **Katolikus Lexikon** (Kat. Lex.) a következőképpen írja le az imádság fogalmát

*Az **imádság** a lélek fölemelkedése Istenhez: vagy a szükséges javak kérése Istentől." Vajon honnan beszélünk, amikor imádkozunk? Saját gőgünk és akaratunk magasából, vagy az alázatos és töredelmes szív "mélységeiből" (Zsolt 130,1)? Aki magát megalázza, az fölmagasztaltatik. Az alázat az imádság alapja. "Mi nem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk" (Róm 8,26). Az alázatosság fölkészít arra, hogy megkapjuk az imádság ingyenes ajándékát: az ember Isten koldusa. (KEK 2559)*

Imádság: (lat. **oratio, precatio**): a szó szoros értelmében beszélgetés Istennel; tágabb értelemben a minden időben és helyzetben megélhető személyes kapcsolat Istennel, az élet Urával és fenntartójával. - Az imádság a [→vallásosság](#) erényének cselekedete, a **ker. élet alapfeltétele**. (Kat. Lex.)

Az imádság egyszerre

**AJÁNDÉK,
SZÖVETSÉG, ÉS
KÖZÖSSÉG**
Istennel.

Ha ismernéd Isten ajándékát!" (Jn 4,10) Az imádság csodája éppen itt mutatkozik meg, a kutaknál, melyekhez jövünk, hogy a vizünket keressük: itt jön Krisztus minden ember elé, Ő az első, aki minket keres és inni kér. Jézus szomjazik, kérése a ránk vágyódó Isten mélységeiből jön. Az imádság, akár tudjuk, akár nem, Isten szomjúságának és a mi Isten utáni szomjúságunknak a találkozása. Isten szomjazik arra, hogy mi szomjazzuk Őt. (KEK 2560)

A keresztény imádság szövetségi kapcsolat Isten és az ember között Krisztusban. Isten és az ember cselekedete. A Szentlélekből és belőlünk fakad. Isten emberré lett Fiának emberi akaratával egyesülve teljesen az Atyára irányul. (KEK 2564)

Az új Szövetségben az imádság Isten gyermekeinek élő kapcsolata végtelenül jó Atyjkkal, az Ő Fiával, Jézus Krisztussal és a Szentlélekkel. Az Ország kegyelme "a szent és királyi Háromság (...) és teljes lelkünkkel vele egyesült önmagunk szemlélése". Így az imaélet állapotzerű lét a háromszor szent Isten jelenlétében és a vele való közösségben. Ez az életközösség mindig lehetséges, mert a keresztség által egyek lettünk Krisztussal. Az imádság keresztény, amennyiben kommunió Krisztussal és kiterjed az Egyházban, mely az Ő Teste. Dimenziói Krisztus szeretetének dimenziói. (KEK 2565)

A fentiekből is láthatjuk, hogy az imádság milyen sok szállal kötődik Istenhez, az emberhez és a minket körülvevő világunkhoz.

A magunk viszonyulási rendszerei (önmagamhoz, családhoz, munkatársaimhoz, közösségemhez, stb...) alapjaiban meghatározzák imáinkat, viselkedésünket.

Ez egyfajta felelősséggel is jár, hiszen rajtam mérhető, észrevehető az imaéletem mélysége. Az, hogy milyen kapcsolatban állok önmagammal, Istennel, a személyemet körülvevő emberekkel. Az én „ütközéseim”, a bennem lévő békétlenségemet vagy békémet tükrözik.

„Sajátos hivatásuk alapján a világi hívek dolga az, hogy az ideig való dolgok intézése és Isten szerint való rendezése által keressék Isten Országát. A világban élnek, vagyis a világnak mindenféle feladatában és munkakörében a családi és társadalmi élet megszokott körülményei között, szinte ezekből a szálakból van szöve az életük. Itt hívja meg őket Isten, hogy saját hivataluk gyakorlásával az evangélium szellemében élve kovászként belülről járuljanak hozzá a világ megszenteléséhez, és életük tanúságával -- hitük, reményük és szeretetük ragyogásával -- mutassák meg másoknak Krisztust. Különleges módon rájuk tartozik tehát, hogy mindazokat a földi dolgokat, melyekkel szoros kapcsolatban vannak, úgy világítsák meg és rendezzék, hogy Krisztus szerint történjenek és növekedjenek, s a Teremtő és a Megváltó dicséretére szolgáljanak.”

(Lumen Gentium 30.)

Dogmatikus konstitúció az Egyházzal

„Nehéz” emberek mindig is lesznek körülöttem. A kérdés ezekben az ütközőhelyzetekben az, hogy az én életemben mekkora területet foglal el Isten Országga? Vagyis, milyen kapcsolatom van Istennel? Milyen az imaéletem? A bennem lévő béke ugyanúgy látszik, mint a békétlenségem.

A keresztény embernek szükségszerűen arra kell törekednie, hogy Isten előtt élje életét és mindezt az imádság foglalja keretbe, hiszen Jézus is imádkozott.

Jn. 11,41 Elvették a követ. Jézus égre emelte tekintetét és így imádkozott: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál.

Jn. 17,1 E szavak után Jézus égre emelte szemét és így imádkozott: „Atyám, eljött az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged.

Mt. 26,36 Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Getszemáninak hívtak, és így szólt tanítványaihoz: „Üljetek le itt, amíg elmegyek, és amott imádkozom.”

Mk. 14,32 Odaértek a Getszemáni nevű majorba. Itt így szólt (Jézus) tanítványaihoz: „Üljetek itt le, amíg imádkozom.”

Jn. 6,11 Jézus akkor fogta a kenyeret, hálát adott és kiosztotta a letelepülteknek. Ugyanígy adott a halakból is, amennyit csak akartak.

Isten Fia, aki a Szűz Fia lett, emberi szívében imádkozni is tanult. Anyjától vette át az imádság formuláit, aki szívében őrizte és forgatta a Mindenható "nagy" dolgait. (Lk 1,49; 2,19; 2,51.) Népe imádságának szavaival és ritmusában imádkozik a názáreti zsinagógában és a Templomban. De az ő imádsága egy rejtettebb forrásból fakad, miként ezt Ő tizenkét évesen előre sejteti: "Atyám dolgaiban kell lennem" (Lk 2,49). Itt kezdi kinyilatkoztatni az idők teljessége imádságának újdonságát: a gyermeki imádságot, melyet az Atya a gyermekeitől várt, s végül az egyszülött Fiú emberségében fölhangzik az emberekkel együtt és az emberekért. (KEK 2599)

Sokan tévednek, ha azt hiszik, hogy az imádság velünk született adottság.

Sajnos nem az, hiszen, mint sok minden mást, ezt is tanulnunk kell. Az a tapasztalatom, hogy nem mernek megszólalni a közösségben az emberek, mert „én úgysem tudok olyan szépen imádkozni” vagy „nem tudok olyan összeszedetten imádkozni” és „nem megy nekem az imádkozás”....

Az imádságot nekünk is ugyanúgy kell elsajátítanunk, mint a járást, kerékpározást, beszédet, vagy a főzést. Nem megy másként, csak úgy, ha gyakoroljuk azt.

Jézus már akkor tanít bennünket imádkozni, amikor Ő maga imádkozik. Imádkozásunk Istennek tetsző útja az Ő imádsága Atyjához. Az evangélium azonban ezen fölül Jézus kifejezett tanítását is adja az imádságról. Mint pedagógus kézen fog minket ott, ahol vagyunk, és lépésről lépésre vezet az Atyához. Az Őt követő emberekhez intézett szavaiban Jézus abból indul ki, amit az imádságról az Ószövetségből már ismernek, és megnyitja szívüket az eljövendő ország újdonsága előtt. Ezt az újdonságot a sokaságnak példabeszédekben nyilatkoztatja ki. Végül tanítványainak, akiknek Egyházában az imádság tanítóinak kell majd lenniük, nyíltan beszél az Atyáról és a Szentlélekről. (KEK2607)

Valóban nem egyszerű megfogalmazni az érzéseinket. Azért is, mert néha annyira mélyen érintettek vagyunk, hogy össze kell szednünk, meg kell magunknak fogalmazni azt, ami zajlik bennünk.

Néha a düh, a kétségbeesés vagy a bennünk lévő félelem úgy eltölt minket, hogy képtelenek vagyunk bármit is mondani. Ha mondunk is valamit, az általában nem imádságnak nevezik, hanem átkoknak, szitkoknak, és rossz kívánságoknak. A rontásokról már ne is beszéljünk! De ezek is Mi magunk vagyunk! Nem lehet a dinnyét magvak nélkül termesztetni, és nem lehet a mi bűnre hajló természetünket azonnal megváltoztatni!

Éppen ezért kell szót ejtenem a szabadító, gyógyító imádságokról, amit mi, laikus keresztény testvérek is imádkozhatunk magunkért és egymásért, családjainkért, közösségeinkért. Rögtön hozzá is kell fűznöm, exorcizmust csak és kizárólag püspök, vagy egyházmegyénként, püspök által kijelölt pap, végezhet!

De mi, akik nem vagyunk sem papok, sem szerzetesek, sem püspökök, lehet kérnünk imáinkban azt, hogy ezekkel a nagyon ártalmas, démoni eredetű befolyásokkal szemben, az imáink által védelmet nyerjünk.

Nem véletlenül, hiszen ezek az átkok, rontások, szitkok, jósok és boszorkányok által megjelenő kötelékek, akár generációkon keresztül átívelhetnek, és éreztetik hatásukat az életünkben. Keserűséget, lelki fájdalmat és olyan tüneteket okozva, amelyek visszaköszönnek a hétköznapjainkban, sok-sok kárt okozva lelkünkben, családjainkban, közösségeinkben egyaránt.

Ezek is imádságok, méghozzá nagyon fontosak, hiszen mindannyian találkoztunk már ezekkel a problémákkal, megnyilvánulásokkal az életünk során. Néhány imádság, ami segíthet ezeknél az ártó befolyásoknál: Krisztus Szent Vérének Litániája, Szt. Mihály ima, Rózsafüzér stb.

Az imádság által a megszentelődés útjára léphetünk. Ez nem azt jelenti, hogy holnaptól szentek leszünk, hanem inkább arra irányul, hogy egyre inkább vágyjunk az Isten szentségéből részesülő kegyelemre, vagyis arra, hogy betöltse életünket a Szentlélek jelenléte. Az imádság által kérhetjük, sőt éljünk e lehetőséggel!

„Megszentelődés a világban

...Hasonlóképpen az életszentségre szóló meghívás szorosan kötődik a világi hívők küldetéséhez és felelősen betöltendő feladatukhoz az Egyházban és a világban. Maga az életszentség ugyanis, melyet megélnék, s amely részesedés az Egyház életszentségében, elsődlegesen és alapvetően hozzájárul az Egyház építéséhez, amennyiben az a „szentek közössége”. Ezekből fakadóan a hittől megvilágosított szem előtt csodálatos távlat tárul föl: megszámlálhatatlan világi Krisztus-hívő – férfiak és asszonyok, akik az életben és a mindennapi tevékenységben gyakran észrevétlenek vagy meg nem becsültek, e világ nagyjai előtt ismeretlenek, az Atya azonban szeretettel szemléli őket – fáradhatatlan munkássá válik az Úr szőlejében; alázatosak, de nagy mesterek Isten kegyelmének hatalmából, akik az emberi történelemben Isten országának növekedéséért fáradoznak... „ (CHRISTIFIDELES LAICI)

**II. János Pál pápa
szinódus utáni apostoli buzdítása
a világi hívőknek az Egyházban
és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről**

Az imádság fajtái

1. *Imádkozás módja szerint*

Imádkozhatunk szóval, gondolattal, érzelmeink, belső küzdelmeink, munkánk, önmagunk följajánlásával.

Pl. röp ima, amely pár szavas imából áll.

2. *Tartalma és célja szerint*

Áldó, dicsőítő ima

Az áldás a keresztény imádság belső, legmélyebb vonulatát fejezi ki: Isten és az ember találkozása. Benne Isten ajándéka és az emberi elfogadás szólítja egymást és egymásba kapcsolódik. Az áldó imádság az ember válasza Isten ajándékaira: mivel Isten megáld, az emberi szív viszonzásul áldást tud mondani Neki, aki minden áldás forrása. (KEK2626)

A közösségi alkalmakon, amikor csoport egy szívvel-lélekkel imádkozik valamiért vagy valakiért.

Engesztelő ima

A bűnbánat kifejezése, pl. a bűnbánati zsoltárokon keresztül.

142. Zsoltár

Segélykiáltás súlyos veszélyben

¹*Maszkil Dávidtól, amikor a barlangban volt. Imádság.*

²*Szavammal az Úrhoz kiáltok, szavammal az Úrhoz könyörgök.*

³*Színe elé öntöm imádságomat, nyomorúságomat feltárom előtte.*

⁴*Ha lelkelem elcsügged bennem, te ismered ösvényeimet.*

Azon az úton, amelyen járok, titkon tört vetettek nekem.

⁵*Fürkészve tekintek jobbra, de nincs, aki észrevenne!*

Nincs számomra menedék, nem akad, aki életemmel törődne.

⁶*Hozzád kiáltok, Uram, Mondom: »Te vagy az én bizodalمام, osztályrészem az élők földjén.*

⁷Méltasd figyelemre könyörgésemet,
mert nagyon megaláztak engem.
Szabadíts meg üldözőimtől, mert erősebbek nálam.

⁸Vezess ki a börtönből, hogy dicsérjem nevedet;
körülvessz nekem majd az igazak,
amikor jót teszel velem.«

Kérő ima

„Az Újszövetségben szinte nincs siralom-imádság, ami az Ószövetségben gyakori volt. Az Egyház imádságát a remény már a föltámadt Krisztushoz köti, jóllehet még a várakozás állapotában vagyunk és naponta meg kell térnünk. A keresztény kérés más mélységből fakad, abból, melyet Szent Pál sóhajtozásnak nevez. E sóhajtozás a teremtésé, mely "sóhajtozik és vajúdik" (Róm 8,22), de a miénk is, akik "várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását, reményben ugyanis már üdvözlünk " (Róm 8,23--24), végül magának a Szentléleknek elmondhatatlan sóhajtozásai, aki "segíti gyöngeségünket, mert mi még azt sem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk" (Róm 8,26).” **(KEK2630)**

Közbenjáró ima

A közbenjárás olyan kérő imádság, mely hasonlónak tesz bennünket Jézus imádságához. Ő az egyetlen közbenjáró az Atyánál minden ember, de különösen a bűnösök érdekében. Ő "mindörökre üdvözítheti is azokat, akik általa járulnak Isten elé, hiszen örökké él, hogy közbenjárjon értünk" (Zsid 7,25). A Szentlélek "maga jár közben értünk (...), és Isten tetszése szerint jár közben a szentekért" (Róm 8,26--27). **(KEK 2634)**

3. Jellege szerint

- A, Liturgikus imádság.

Pl. A szent liturgiában való részvétel.

- B, Magán imádság.
  - magán
  - közösségben végzett magán imádság
  - Pl. litánia, rózsafüzér, keresztút

Az imádság lehetőség az Istennel való kapcsolatunk kiteljesedésére. Ez nem, azaz út, ami fájdalommentes, de nem is sima vagy egyenes...ez, azaz út, amelyen érdemes járnunk, hogy Isten teljessé tegyen minket a Szentlelke által. Azért, hogy jobb emberré formálódhassunk azok által, akik körülvesznek minket, jók és kevésbé jók egyaránt.

Romológiai alapismeretek

Az európai cigányság létszáma, társadalmi helyzete, a romák szimbólumai, nyelve, elnevezései

I. A jelen helyzet, a romák felzárkózásának fontossága

Az európai cigányság/romák létszáma: kb. 12-13 Millió. A cigányok Európa legnagyobb etnikai kisebbsége. Törökország (3M), Románia (2,5 M), Oroszország (900 e), Spanyolország (800 e), Magyarország (700 e), Szerbia (600 e), Szlovákia (520 e), Franciaország (400 e), Görögország (350 e), Olaszország (150 e), Németország (140 e). Európán kívül: Egyiptom (1 M), Szíria (300 e), USA (1 M), Brazília (800 e)

A romák iskolázottsága rendkívül alacsony. 1989-ben a munkaképes cigányság kb. 87 %-a dolgozott. 1993-ban már csak a 28 %-nak volt munkahelye. A felnőtt roma népesség kb. 66%-a szenved valamilyen betegségben.

A cigányság szimbólumai

A **Londoni Roma Világkongresszus (1971. ápr. 8.:** ez lett a Romák Nemzetközi Világnapja) választotta ki a **cigány zászlót**. A zöld szín a mezőket, a kék az eget és Isten óvó jelenlétét, a kerék a kocsit, Indiát, a forgandó szerencsét, a Napot jelképezi. Ugyanezen a kongresszuson fogadták el a cigány himnusz is, Žarko Jovanović (Jagdino) dalát: Gelem, gelem. Magyar cigány himnusként használják még a Zöld az erdő kezdetű beás éneket.

Ha valaki a cigány identitását szégyelli, letagadja, nem ismeri, az olyan, mintha egy fa levágná magát a gyökereiről. Az tud boldog ember lenni, aki büszke a gyökereire, a cigányságára. Aki tudja, hogy Charlie Chaplin, Elvis Presley, Pablo Casals stb. cigányok voltak.

Minden ember Isten képmása, akármilyen a bőre színe, a kultúrája, akár szegény, akár gazdag, akár művelt, akár egyszerű. Jézus mindannyiunkért meghalt a kereszten. Az Ő szeretett gyermeke vagyok.

Cigány eredetmondák: az emberek kisütése a kemencében (afrikaiak, fehérek, a szép barnák a cigányok); madarak voltunk (valaha szabadon szálltunk, most is erre vágyunk); magvak az asszony kötétyében; az asszony 17 gyermeke.

A cigány nyelv

A cigány (romani) nyelv Indiából ered, az újind (pandzsábi, radzsasztáni, gudzsaráti, hindi) nyelvek rokona. Újind szavak a shavo, shej, baro, manush, shero, vurdon, chorel, chorro, kher... Ezeket Indiában is megértik. **A cigány nyelv dialektusai** (nyelvjárásai, alfajtai): **kárpáti, lovári, kelderashi, cerhari stb.** A beás nyelv a román nyelv egy régies formája.

A cigányság elnevezései

- **Roma. Ez cigány nyelven annyit jelent: ember** (rom) – emberek (roma), pontosabban: cigány ember/ek. A nem cigányt így nevezik: gazho. A Londoni Roma Világkongresszus (1971) a roma elnevezést választotta, mint

a cigányság elsődleges megnevezését. Azonban nem kellene elhagyni a cigány népnév használatát sem, amely 600 éven át használatos volt. Ráadásul a beások soha nem nevezték magukat romának.

- **Cigány.** A cigány elnevezés eredetileg a görög athinganosz (érinthetetlen) szóból ered. Így neveztek a Bizánci Birodalomban olyan csoportokat, akiktől tartottak. Mára persze már senki sem gondol ennek a szónak az eredeti jelentésére. **Magyarországon (és sok más országban) 600 évig csak a cigány megnevezés élt. Nagyon sok cigány ember büszke arra, hogy az őseit és őt is mindig csak cigányoknak hívták, ennek a névnek akar becsületet szerezni. A cigány nevet lehet szeretettel kimondani, persze lehet megvetéssel is.**

- **„Egyiptomi”** (innen ered az angol gypsy és a spanyol gitan megnevezés). Egyes cigány vezetők magukat Kis-Egyiptom hercegeinek mondták. Akkoriban Európában egyes nagyon termékeny folyóvölgyeket, területeket Kis-Egyiptomnak eveztek. Ezért kezdték a cigányokat egyiptomiaknak nevezni. A név mások szerint Gyppé városának nevéből ered, ahonnan sok roma indult Európa felé.

- A cigányság egyes csoportjait ezen kívül más neven is emlegetik: **szinto (német cigány), manush, jenish, traveller** stb.

II. A cigányság története

Az Indiából való elindulás

A cigányság egyes szokásai valószínűleg még Indiából erednek. Ilyenek a színes ruhák, a fűszeres ételek kedvelése, egymás ‘testvér’-nek szólítása, a szellemekben való hit, a földnélküliség és ezáltal a földműveléstől való idegenkedés.

Indiát megtámadták a hunok Hunok (Kr. u. 470), majd a véres Lalitáditja Birodalom foglalta el (Kr. u. 724-760), végül pedig **Mahmud** gaznai (Afganisztán) **szultán meghódította meg Észak India jelentős részét** (Pandszáb tartományát és Delhit **Kr. u. 1001-ben**). **Valószínűleg ezek a háborúk indították el a cigányok őseinek kivándorlását Indiából.**

A vándorlás során a cigányok csoportokban (ezeket később kumpániáknak nevezték) vonultak, ahol közös volt mindenük, és a cigány törvény (romani kris) szerint bíraskodtak a vitás kérdésekben.

Átvonultak Perzsián (innen ered a baxt – szerencse szó), majd Örményországon (innen ered a vurdon/vordon – kocsi szó). Egyes csoportok innen Egyiptom felé indultak. A többség elért a Bizánci Birodalomba (innen ered a drom - út, a foro – város szó). Simon Simeonis szerzetes feljegyezte, hogy 1322-ben Kréta szigetén megjelentek a cigányok.

A törökök háborúi előtt a cigányok a XIV.-XV. században Európa felé vándoroltak tovább. A román fejedelemségek területén 1856-ig rabszolga sorsban éltek. A többség azonban tovább vonult nyugat felé, a Magyar Királyság és Európa többi országa felé.

Megérkezés Európába

A XV. század elején sokfelé megjelennek cigányok Európában: Hildesheim (1407); Brüsszel (1418), Bern (1419), Bologna (1422), Párizs (1427). Többen közülük hamisított menleveleket is hoznak magukkal (V. Márton pápától, 1422; Zsigmond királytól, 1417. 1422), mások azt állítják, hogy zarándokok, és Rómába, vagy Compostella-ba szeretnének elzarándokolni.

A Magyar királyság területére a XIV. század végén érkeznek meg az első cigány csoportok. **Brassóba 1416-ban érkezett meg Emmausz úr, és vele 120 cigány. A város szeretettel fogadta, élelemmel is ellátta őket.**

Több mint 300 év békés együttélés

Magyarországon több mint 300 évig nem voltak jelentős ellentétek magyarok és cigányok között. Ennek az egyik legfőbb oka az volt, hogy a cigányok jól megtalálták a helyüket a munka világában. Sokan közülük fegyverkovácsok voltak, akik műhely nélkül, a nyílt tűznél is tudtak fegyvereket javítani, így a végvári harcok idején nagyon hasznosak voltak. Mátyás király privilégiumlevelet adott a Nagyszebeni cigányoknak (1476). Thurzó György nádorispán gyönyörű menlevelet írt Ferenc vajda számára (1616). Temesvárott 1500-ban cigány kovácsok ágyút öntöttek. A Házsongárdi temető létrehozásakor Kolozsvár városa a cigány vajdától vette a szöveget, kapcsokat (1585).

Cigány zenészek muzsikáltak Csepelen Beatrix királynőnek (1489), II. Lajos lóversenyein (1525) és Izabella királyné udvarában (1543).

Sok cigány **lókereskedő** volt, mások gyógyítással foglalkoztak, sóbányákban, aranybányákban dolgoztak, volt közöttük hajó javító, teknővájó, **kanalas, kosárfonó**, medvetáncoltató, tenyérjós, kártyavető, rézműves, köszörűs, vályogvető, csizmadia, hóhér, pecér, dögeltakarító, prostituált, levélhordó. Gyakori volt a faluzás (mendikálás), amikor egy csoport egy rövidebb időre megállt egy falu közelében, elvégezte az ottani munkákat (kosárfonás, javítások stb.), ételmezt kapott falutól, azután tovább vándorolt. Az Erdélyi országgyűlések igen bölcs rendelkezésekkel szabályozták a cigány – nem cigány együttélést (pl. 1794-ben). Mivel Magyarországon a cigányok sorsa eléggé jó volt, ezért sokan menekülnek ide, különösen a román fejedelemségek területéről.

A cigányvajdák

Eleinte az uralkodó (ill. a földesúr) nevezett ki vajdát a cigányok fölé, aki általában nem cigány nemes ember volt és megszervezte a cigányok adózását (Erdély, 15. sz.). Később ezek alá rendelve megjelennek a cigányvajdák. Ők egy-egy kisebb cigány csoport vezetői. Felülről kapták a kinevezést és a fizetést. Fenntartották a rendet, bíraskodnak kisebb ügyekben.

Későbbi bevándorlási hullámok. A magyarországi cigányság három fő csoportja

- **A legrégebb óta (kb. 600 éve) Magyarországon élő cigányok a magyar cigányok (romungrók). Ők a magyarországi cigányság legnagyobb csoportja (80-85%). Ők a legiskolázottabbak, leginkább beilleszkedtek a többségi társadalomba. Általában már elveszítették a cigány nyelvet. Aki közülük beszéli a cigány nyelvet, az a kárpáti cigány dialektust használja.**

- **Az oláh cigányok (8-10 %) nagy része a román fejedelemségek területéről érkezett 1856 után. Jellemzőek rájuk az erős nagycsaládi, törzsi kötelékek és szokások (pl. lányszöktetés, házassági szokások, romani kris). Alcsoportjaik: lovári (love – pénz) – kovácsok, lókereskedők; kelderashi – üstfoltozók; cerhari – sátorosok; churari – kések, köszörűsök, rostakészítők; colari – szőnyegkereskedők; gurvari – ökörhajtók, pásztorok, fódozók. Nagy nemzetségeik: Rafael, Sztojka, Farkas (Ruva).**

- **A beások a legkisebb csoport (6-7 %), nagy részük a 19.-20. században érkezett Magyarországra. Sokan közülük kanalasok, teknővájók voltak.**

Intézkedések a cigányokkal szemben

Európában sokan félték a cigányoktól a bőrük színe, a szokatlan viselkedésük miatt. Mások járványok terjesztőinek gondolták őket. Gondot jelentett az is, hogy a cigányok sokszor koldultak, és lopások is gyakran előfordultak. **A cigányok nagy része Nyugat Európában nem tudott munkából megélhetést találni.**

A Német császárság területéről 1498-ben kitiltották a cigányokat. Hessen tartományban olyan törvényt hoztak, hogy bárki egy cigányért 3 tallér jutalmat kap (1734). A legészakibb területeken cigány vadászatok is voltak (1720, 19. sz. Jütland), ahol a rendőrség és a katonaság úgy lőtte az erdőben a cigányokat, mint az állatokat. Angliából 1541-ben akasztás terhe mellett kitiltották a cigányokat. Spanyolországban 1749-ben egy éjszaka alatt 9-12 ezer cigányt fogtak el, akiket azután börtönbe és kényszermunkára hurcoltak. Franciaországból 1802-ben egy hajón Afrikába szállítottak egy sereg romát, akiket a parton aztán a sorsukra hagytak.

Az üldözések között voltak üdítő kivételek is. Így például Rómában, a pápai államban külön cigány negyed és cigány utca volt (Strada dei li zingari). Perugia városában 1568-ban több cigány család letelepedési engedélyt kapott.

Az Egyház hozzáállása a romákhoz

Sokszor sajnós az egyházak is elutasítóak voltak a cigányokkal szemben. Volt olyan evangélikus püspök, aki megtiltotta, hogy cigány gyereket megkereszteljenek (1560, Svédország). Voltak olyan templomok (baszk területen), ahol külön padosor volt a cigányoknak, nem ülhetek a többiek közé.

A cigányság megérkezése óta, 600 éve nagyon sok olyan pap, szerzetes és világi hívő is volt, akik segítették a cigányokat. Spanyolországban Pedro León és Pedro Catalayud atyák nagyon sokat tettek a cigányok hitoktatásáért (16-17. század). Sevillában külön jámbor társulatot alapítottak cigányok számára. Boldog Pedro Poveda Granadában barlangokban lakó, koldusszegény gyerekek számára létesített iskolát, nyújtott segítséget (1874-1936). Protestáns lelkészek is odaálltak a cigányság mellé (John Baird skót lelkipásztor; 1830; James Crabb metodista lelkész; 1827). Lucie Peter, egy jószívű asszony Tolon városában (Franciaország) iskolát létesített cigány gyerekeknek egy vasúti kocsiban, amelyet ő maga működtetett 40 éven át (1899-től). Montreuil-Bellay-i ferences nővérek a nácizmus idején vállalták, hogy az elhurcolt cigányokkal együtt bemennek a koncentrációs táborba. André Barthelemy (Yoshka) atya Franciaországban az egész életét a romáknak szentelte. Hám János püspök († 1857) ferencesek segítségével iskolát hozott létre a Szatmári egyházmegyében cigány gyerekek számára. Ferenc Ferdinánd érsekújvári plébános szakiskolát létesített cigány fiataloknak (1850), és a végzettek számára ő maga keresett munkát. **Sója Miklós atya Hodászon (1941-80) kápolnát épített a cigányoknak, írni-olvasni tanította a gyerekeket, cipőt, ruhát szerzett a számukra, elvezette őket Jézushoz.**

Mária Terézia intézkedései

Mária Terézia 1761-től kezdve elrendeli, hogy a földesurak adjanak jobbágy telkeket a cigányoknak, a cigányok műveljenek földet. Megtiltja a cigány nyelv és népviselet használatát. A cigányokat 'újmagyar'-nak kell nevezni. Később elrendeli, hogy **a cigány gyerekeket 2/4 éves kortól kezdve vegyék el a családjuktól, és magyar családok neveljék őket.** A nevelő család pénzt is kapott ezért. A cigány fiatal annyi évet volt köteles ingyen dolgozni az őt felnevelő családnak, ahány évig 12 éves kora előtt náluk nevelkedett. Nagyon sok cigány gyerek elszökött a nevelő családtól, hogy megkeresse a szüleit. A szülők is elszöktek, hogy megkeressék a gyermekeiket. Ezekből a gyermekekből gyakran lett katonaszökevény, bűnöző. A bírósági tárgyalásokon, amikor a születési helyüket kérdezték, így feleltek: „Kicsinségemben onnéd elszakattam.” „Az országban szanaszét nevelkedtem föl.”

Az 1893-as népszámlálás azt mutatja, hogy a cigányság nagy része már letelepedetten él. Hermann Antal egy nagyszerű tanulmányában megfogalmazza a népszámlálás tanulságait: a legfőbb feladat a munkához juttatás és az oktatás. Habsburg József főherceg Nagyidai Sztójka Ferencsel cigány szótárt írt (1866; 1888).

A pharrajmos (a roma holokauszt)

Hitler elhatározta a cigányok kiirtását is. **Nem tudjuk, hogy hány cigányt öltek meg a II. Világháború alatt, mert sokszor a nevüket sem írták fel. Kb. 500 000 lehet a megöltek száma** (ezek közül kb. 30 000 magyarországi cigány volt).

Auschwitzban nem tudták szétválasztani a cigány családokat, mint a többi rab esetében, annyira küzdöttek a családok az együttmaradásért. Egy megsemmisítési kísérletet a cigányok vissza is vertek kövekkel, deszkákkal (1944. május 16.). Ezután elszállítják onnan a munkaképes, erős férfiakat. Végül **1944. aug. 2-án ölik meg az auschwitzi cigány láger megmaradt lakóit** (2986 ember). Ez a roma holokauszt emléknapja.

Magyarországon több helyen az elszállítás során megölték a cigányokat. 1944. okt. 6-án Várpalota mellett a Grábler tónál 230 cigányt lőttek le nyilasok. Hasonló vérengzések voltak Doboz, Lengyel, Kisvárda, Lenti és Lajoskomárom helységeiben.

Több helyen magyarok a cigányok védelmére keltek. Voltak olyan hivatalnokok, akik nem teljesítették az összeírási és összegyűjtési parancsokat, és így sok cigány életét megmentették. Tüskeváron egy magyar paraszt a cigányok védelmére kelt, amiért őt is elhurcolták. Pesterzsébeten egy zsidó édesapa az újszülött gyermekét egy cigány családra bízta. A kisgyermek édesanyja és minden rokona meghalt a koncentrációs táborokban, de az édesapa túlélte a Világháborút. Hazajött, és megtalálta a gyermekét. A gyermek közben megtanult beszélni, de csak cigányul tudott. A zsidó édesapa könnyek között ölelte a kisgyermeket.

II. János Pál pápa mondta: „Auschwitz számunkra drámai kiáltás: figyelmeztetés az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletben tartására.”

A II. Világháború után

A születő kommunista hatalom eleinte külön, fekete személyi igazolványt állítatott ki a cigányok számára (1954). Úgy határoztak, hogy a cigányság nem tekinthető etnikai (nemzetiségi) csoportnak (1961), így nem támogatták a cigány kultúrát és nyelvet.

Nagy előrelépés volt, hogy a szegény családoknak 23 000 Cs (csökkentett komfortfokozatú) lakást építettek. Sajnos ezek a lakások nagy részben szegregált telepeken épültek. Még 1971-ben is a cigányok kb. 2/3-a telepeken (szegregátumokban) élt. **Nagyon pozitív volt az, hogy minden munkaképes cigánynak dolgoznia kellett, és kapott is munkát.** Ez anyagi biztonságot adott a családoknak. A munkahelyeken sok kapcsolat alakult ki cigányok és nem cigányok között.

A rendszerváltozás óta

A parlament törvénybe iktatta, hogy a cigányság az **államalkotó, nemzethez tartozó 13 etnikai kisebbség** közé tartozik, méghozzá ezek közül a legnagyobb (1993). Megalkotják – a világon egyedülálló módon – a **kisebbségi önkormányzatok** rendszerét (1995. ápr. 11). Hivatalosan elismerik a lovári és beás nyelveket, nyelvvizsga lehetősége (1992; 1996). Roma nemzetiségi középiskolák alakulnak (elsőként a világon): Gandhi Gimnázium; Kalyi Jag Roma Nemzetiségi Szakiskola (1994).

A rendszerváltás után három évvel (1993) már csak a munkaképes romák 28 % - ának van munkahelye. Ez a legsúlyosabb probléma azóta is, ez okozza a többi nehézség nagy részét: szegénység, a közbiztonság romlása, társadalmi feszültségek.

Egyre inkább kialakulnak teljesen elcigányosodó vidékek (Borsod, Szabolcs, Nógrád, Somogy, Baranya egyes kistérségei). A média cigányképe rendkívül sematikus, és sok esetben negatív. Szinte csak három témában említi a cigányságot: zenészek, bűnözés, politikusok. 2008-2009 –ben több cigány lesz egy gyilkosságsorozat áldozata.

Híres cigányok a magyar történelemben

A cigányok évszázadok óta szerves részei a közös magyar történelmünknek. Lippai Balázs, Bocskai egyik hajdúkapitánya cigány volt († 1605). A Magyar Színtársulat legelső előadásán cigány zenekar játszott (1790). **Az 1848-49-as Szabadságharcban kb. 6000 cigány honvéd harcolt. Az 1956-os forradalom idején sok cigány fiatal adta az életét a magyar szabadságért** (Szabó Ilonka - Kócos; Sztojka László - Citrom; Onestyák László stb.). **1990. március 20-án, amikor Marosvásárhelyen verték a magyarokat, a cigányok ezzel a felkiáltással jöttek a segítségükre: „Ne féljete magyarok, megjöttek a cigányok!”**

Számtalan híres cigány zenésze van a magyar történelemnek: Czinka Panna, Bihari János, Dankó Pista, Pege Aladár, Szakcsi Lakatos Béla, Rácz Aladár, Raduly József, Cziffra György, Babos Gyula, Snétberger Ferenc, Varga Gusztáv. A legnagyobb cigány íróink, költőink: Lakatos Menyhért, Bari Károly, Rostás-Farkas György, Orsós Jakab, Choli Daróczy József, Szécsi Magda. Híres cigány festők: Balázs János, Péli Tamás, Szentandrassy István, Dilinkó Gábor. A legsikeresebb roma sportolónk: Verebes József, Pisont István, Papp László, Kótai Mihály.

A magyar és a cigány identitás nem zárja ki egymást, nem egymás ellen van. A cigányok egyben büszke, örömteli magyarok is. Péli Tamás, cigány festőművész mondta: „Két aranypántot viselünk a homlokunkon: egyik cigány identitásunk, másik meg magyar kultúránk.”

III. A cigányság mai helyzete, szokásai, kivezető utak

Pozitív és negatív jelenségek a romákkal kapcsolatban, az előrelépés irányai

A romák iskolázottsága sokat javult Magyarországon az utóbbi évtizedekben. Egy 2012-es felmérés szerint **a 8 osztályt elvégzi a roma fiatalok kb. 90 %-a. Szakmát szerez a roma fiatalok kb. 24 %-a. Érettségit szerez a roma fiatalok kb. 10 %-a.** A felsőoktatásban résztvevő hallgatók 2-3%-a roma. Ezek egész Európában az egyik legjobb iskolázottsági mutatók. Csak Spanyolországé közelíti meg. Ugyanakkor a roma fiatalok lemaradása nem csökkent az utóbbi évtizedekben. Egyre több a csak cigányokból álló osztály. A cigány gyerekek kb. 60%-a tanul szegregált körülmények között. Szegregátumokban él a cigányság 56 %-a (2003).

Az Európai Unió Fejlesztési Programja (UNDP) a következő ajánlásokat tette a Közép Európai országok számára a romák felzárkózásával kapcsolatban (2002): a szociális juttatásokat kössék munkához; az iskolai integráció segítése, nem kényszerítése; a kisgyermekek iskolára való felkészítése; jóléti munkaprogramok.

Nagyon fontos lenne **egyszerű munkalehetőségeket teremteni** a hátrányos helyzetűek számára. Szükség lenne egy rugalmas segítő hálózat kiépítésére (Esélyházak, közösségi házak). Nagyon fontos lenne, hogy legyenek közvetítők a roma családok és az iskola, az önkormányzat között. **Legyenek olyan helyi, szociális munkások, közösség-szervezők, akik a helyi felzárkózási programokat irányítják.** Fontos feladat a közbiztonság erősítése. Mindebben nagyon lényeges a türelem. A cigányság jelentős része alig 40 - 60 éve csöppent bele a nyugati civilizációba.

Rendkívül fontos a cigány kultúra erősítése. Roma nemzetiségi középiskolák létesítése, amelyek nélkül a cigány nyelv el fog tűnni. Cigány múzeum, cigány szimbólumokkal díszített közterek létesítése, cigány ünnepek megtartása (pl. iskolákban).

Cigány szokások

A legfontosabb cigány szokások: a családszeretet; a tisztelet (patyiv); az ünnepelni tudás; az előre tervezés hiánya; házassági szokások (pl. a lány megvétele, szöktetés); a nővel szemben más törvények érvényesek, mint a férfi esetében; tisztátalan dolgok (marime); a halottnak kijáró tisztelet; mély hit; zarándoklatok.

Boldog Ceferino Gimenez Mallá, el Pelé (1861-1936) élete

Boldog Ceferino (ejtsd: Szeferinó) az első boldoggá avatott cigány, a cigányok védőszentje és példaképe.

Nagyon szegény családba született, sátorban éltek, gyakran küldték koldulni. **A csúnya beszédet nem tudta hallgatni. Ilyenkor mindig azt mondta: „Miért bántod te az Istent? Isten nem bántott téged. Ő adta neked az életet. Miért bántod te az Istent?”** Ceferino a feleségét, Teresa-t nagyon szerette és tisztelte. Amikor később a felesége meghalt, egy hajtincset eltett a hajából. Ezt minden este a kezébe fogta, gyertyát gyújtott a felesége képe előtt, és imádkozott érte. **A síron túl is szerette.** Unokahúgát la Pepita-t ő nevelte fel. A legjobb iskolába, az apácák iskolájába járatta. Mindig becsületes lókereskedő volt. Amikor a városban (Barbastro-ban) járvány tört ki, egy tüdővész idős ember vért hányt, és összeesett az utcán. Senki nem lépett oda hozzá, mert mindenki félt a betegségtől. Ceferino nem törődött azzal, hogy megkaphatja a betegséget, felsegítette, megmosta az arcát és hazakísérte. A cigány gyerekeket gyakran tanította bibliai történetekre, és arra, hogy senkinek se ártsanak, még az állatoknak se. Újév napján az első útja mindig a kórházba vitt, meglátogatta a betegeket. 1936-ban, amikor a vörös partizánok 4184 papot, 2365 szerzetest és 283 apácát öltek meg, egy fiatal pap védelmére kelt. Börtönbe került kb. 20 pappal és más üldözöttekkel együtt. A temető szélén éjszaka lőtték le a rabtársaival. Utolsó szavai ezek voltak: „Éljen Krisztus király!” Ünnepe: május 4.

EVANGELIZÁCIÓ A CIGÁNYPASZTORÁCIÓBAN

Az egyház Jézus Krisztushoz vezet vissza a lényegét meghatározó küldetést: „Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,19-20). És: „Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek” (Mk16,15). A feltámadt Úr küldetést adott az egyháznak. Mi is ebben a küldetésben járunk: Jézus evangéliumát hirdetjük. Erről tanulunk.

Fogalmak tisztázása

Evangelium

A görög *euangelion* szó jelentette magát a jó hírt, de értették rajta a jóslásokban megjelenő kedvező isteni szót is. Az ószövetségi szentírásban azt a próféciát jelenti, amelyben Isten megszabadítja népét a fogságból és fölállítja királyságát Jeruzsálemben. Az Újszövetségben Jézus örömhíre az, hogy személyében, szavaiban, cselekedeteiben megjelenik az Isten országa. Amikor Jézus az evangelizálni igét használta, akkor ezt olyan értelemben tette, hogy „*Hirdessétek az Isten országát!*” (Mt 11,15 – itt pl. a szegényeknek). **Az apostoli egyház pedig az evangélium szóban foglalta össze Jézus eljövételét, működését, szenvedését és föltámadását mint megváltó eseményt.**

Az örömhír, a jó hír, ami bennünket éltet, hogy Jézusban az **Isten érkezett közénk, az Ő örök életét akarja velünk megosztani**, hogy új és múlhatatlan életünk van Benne, hogy Jézusban Isten gyermekei vagyunk... Mindannyian, kivétel nélkül. Jó hír, hogy meghívott bennünket az Ő országába, Isten országának tagjai lehetünk, és építhetjük is azt. Meghívottak vagyunk tehát, a **meghívásra bűnbánattal és megtéréssel tudunk válaszolni**. Azzal, hogy életünket Jézussal akarjuk alakítani.

Evangelizáció

Az egyház küldetése ennek az örömhírnek a hirdetése. Az evangelizáló tevékenységnek a célja, hogy a személyekben és a közösségekben létrehozza a hit és az élet egységét, és ez által belülről alakítja át az embert és közösségeit. **Az evangelizálás célja nem csak a Krisztusba vetett hit földrajzi terjesztése, hanem az emberiség értékítéletének és értékrendjének belső átalakítása a Názáreti Jézus tanításából és a feltámadt Úr erejével.**

A zsinati tanítások és a pápai megnyilatkozások¹ mint az egyház életének legfőbb szervezői folyamatosan világossá teszik, hogy **az evangelizálás minden hívő keresztény feladata**. Eszköztára pedig magában foglalja mindazt, amit az egyház tesz lelki, szellemi, közösségi és szociális területen.

Pasztoráció

A pasztoráció szóban a pásztorkodás van benne – pasztoruk lenni azoknak az embereknek és csoportoknak, akikhez küldetésünk szól. Ebben a munkában példaképünk Jézus, aki magát jó pásztorának mondja. Követői és küldöttei vagyunk, az ő nevében kell pásztoraik lennünk a rájuk bízottaknak. **A jó pásztor az élő vizek forrásához vezet nyáját.** Az a dolga, hogy ügyeljen arra, hogy a rábízottak közül egy se vesszen el, és hogy mindenki eljusson az éltető vízforráshoz, aki maga Isten. A pásztor dolga az is, hogy ügyeljen arra, hogy a rábízottak csak a jó forrásból igyanak. Isten nem akar rosszat nekünk, amikor azt mondja, hogy tereget bennünket. Azt akarja, hogy életünk legyen, életünk gazdagodjék és ne vesszen el. Azt akarja, hogy csak tiszta, életet adó vízforrásból igyunk.

A pásztornak, aki a pasztorációt végzi, a legfontosabb feladata, hogy maga is hiteles Jézus követő legyen. Legyen gondja arra, hogy az Úr útján járjon, az élő forrásból táplálkozzék – és táplálkozzék szüntelenül. Csak így tud hiteles pásztor lenni Isten rá bízott népének. **A pasztorációt végzőknek fontos a rendszeres imaélet, szentírásolvasás, lelkiismeretvizsgálat, közösségi élet, a szentségekből való táplálkozás. Éljenek hiteles keresztény életet.**

Mégis, mit jelent a pasztoráció szó? **Mit csinálunk, amikor pasztorálunk?**

Egyszerűen és tömören: **életet igyekszünk vinni oda, ahol úgy érzékeljük, hogy nincs vagy kevés van. Az életet Jézustól vesszük, az ő üzenetével.** Mindent teszünk, amiben mi hisszük, hogy élet van. Először is leginkább egyházi közösséget hívunk össze és éltetünk. Együtt imádkozunk, részt veszünk a szentmisén és a liturgiában, olvassuk a Szentírást, tanulmányozzuk, megosztjuk egymással életünket. Együtt keressük Isten jelenlétét életünkben. Növekszünk személyesen és közösségben is. Tanulunk megbocsájtani, bocsánatot kérni és újra és újra újrakezdeni. Megtanuljuk, hogyan kell Isten előtt megvallani, hogy bűnösök vagyunk. Tanuljuk azt is, hogyan tudjuk egymást elviselni és elfogadni testvéri szeretetben.

---

¹ Legutóbb: Ferenc Pápa, Evangelii Gaudium, Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás, Szent István Társulat, 2014.

A pasztorációba aztán sok olyan dolog is bele tud tartozni, amit mások is tesznek: tanulunk a gyerekekkel, segítünk a rászorulóknak, földet művelünk, lekvárt főzünk, ... De nem ez a pasztoráció legfontosabb területe. Ezek kiegészítő tevékenységek. **És ezek azért tudnak esetenként többek lenni mint mások cselekedetei, mert mi Jézus Krisztussal való közösségben tesszük.** A pasztorációban ugyanis mindig Jézus Krisztus és az ő üzenete van középben. Hisszük, hogyha hozzá kapcsolódunk, akkor új minőségben fog megújulni életünk.

Cigánypasztoráció

Az egyház azon tevékenysége, amelyben pasztorációs feladatát a cigányság körében végzi. Az egyház felismeri és elismeri, hogy minden nép, így a cigányság is Isten gyermeke. Az egyház felismeri a cigány emberek istenszomjazását, és tevékenységeivel hozzájuk is el akarja vinni Jézus örömhírét, hogy ők is Isten országának a tagjai, az evangélium életető üzenete hozzájuk is ugyanúgy szól, mint mindenki máséhoz. Ezen sokat kell fáradoznunk.

És sokat kell fáradoznunk annak megértésén is, hogy Isten népe egy nép, Isten országa egy ország. És így van ez az ő egyházával is. Nincs külön cigány egyház és nincs külön cigányoknak szóló evangélium. Az a vágyunk, hogy az egyházban mindenki barátságban és ölelő elfogadásban tudjon találkozni úgy, ahogyan az Atya is akar velünk találkozni Fia által.

Ennek értelmében a pasztoráció egyetemes feladat, amelyben a **cigánypasztorációs munka azt a célt szolgálja, hogy Jézus egyházában testvérként tudjunk találkozni.** Ezt nem csak cigány testvéreinknek, de a magyaroknak és mindenki másnak ugyanúgy tanulniuk kell. **Sokat, nagyon sokat kell imádkoznunk együtt is és külön-külön is, hogy egymást testvérként el tudjuk fogadni.** És sokat, nagyon sokat kell ehhez mindenkinek tanulnia.

És akkor vagyunk igazi misszionáriusok és hiteles evangelizátorok, ha őszintén megvalljuk, hogy nekünk is nagyon sokat kell tanulnunk az Élő Úrtól. Így folyton az ő társaságát kell keresnünk az imában, a közösségben, a megbocsájtásban, a konfliktusok rendezésében, a Szentírásban és a teremtett világban.

Misszió – küldetés

A misszió szó küldetést jelent. Jézus küldetésében járunk: „Menjetek az egész világra...” Ezt a feltámadt Jézus mondta tanítványainak. A misszió mindannyiunk feladata: aki találkozott az Élő Úrral, annak missziója van.

A szentmise – egyszerűen mondva mise – is missziót jelent. Onnan jön ez a kifejezés, hogy a szentmise végén a nép elbocsájtása így hangzik latinul: „Ite missa est”. Ez azt jelenti: „Menjetek, küldetés van!”. Azaz: küldetések van, menjetek, induljatok el!

Mi történik a szentmisében? Jézussal találkozunk személyesen, a mi megváltónkkal. Letettük elé bűneinket, megnyitottuk neki szívünket, asztalánál ültünk és ettük az Ő testét és vérét. Létében részesülünk, és ez nekünk jó. Ez nekünk elengedhetetlenül fontos, hogy lelkünk éljen. Minden egyes szentmisén az Élő Úrral találkozunk, vele vagyunk szenvedésében és feltámadásában is. Hozzá tudunk kapcsolódni. De utána el kell indulnunk. **Aki vele találkozott, annak el kell indulnia tanúságot tenni.**

A misszió közösségi feladat. Jézus hívta a tanítványokat és hívta a hetvenkét tanítványt, hogy vele legyenek. Majd kettesével szétküldte őket. És miután elvégezték a küldetést, újra az Úr körül kapcsolódtak össze.

Tehát kettesével küldte őket. Nem egyesével, hogy mindenki a saját okosságát hirdesse, hanem kettesével, hogy együtt hirdessék az Isten országát. Közösségben vagyunk küldetésben. És Jézussal! Mindkét szempont fontos: a küldetés tőle indul és a dicsőség is az övé. És közösségben vagyunk.

Jézus küldött munkatársának fontos ezt szem előtt tartania: Jézustól indul, hozzá tartozik, mindennel neki számol el. És a missziós feladatot is közösségben végzi. Együtt a többi küldöttel. Békesség legyen köztetek!

Apostol, apostolság

(A Biblikus teol. szótár alapján), a küldött és kapcsolata küldőjével; a küldött közösségben van; Jézussal van, tőle indul, hozzá tér vissza; Jézus nem hagyja magára, imádkozik érte szüntelenül.

Ha pasztorációs feladatunkra gondolunk, és azt úgy fogjuk fel, hogy az egyház evangelizáló, küldetéses munkájának leszünk a munkatársai, akkor fontos az apostolság szempontját is végiggondolni: követek vagyunk. Az egyház munkáját végezzük, az egyház a Feltámadottól kapta küldetését, de személyesen mi is tőle kaptuk küldetésünket. Mindannyiunkat Jézus hívott meg arra, hogy apostolai legyünk. Az apostol szó eredeti értelmében személyesen járunk Jézus küldetésében, személyünkkel és munkánkkal és beszédünkkel őt jelenítjük meg. Személyesen őt.

„Az Úr Jézus, miután az Atyához imádkozott, magához hívta azokat, akiket Ő maga akart, megalkotta a tizenkettőt, hogy vele legyenek, és hogy elküldje őket hirdetni Isten Országát (vö. Mk 3,13-19; Mt 10,1-42)“LG19. Az idézett meghívásos evangéliumi részek kiemelik, hogy Jézus először arra hívja a tanítványokat, hogy „vele legyenek”. Együtt akar lenni velük. És utána küldi el őket. Először együtt akar lenni. Ebből nekünk fontos tudni: **ha nem vagyunk együtt Jézussal, ha nem vagyunk nála, ha ő nincs a szívünkben, akkor nem tudunk az ő igaz küldöttei lenni.** Először nála kell lenni, tőle kell tanulni, tanítvánnyá kell lenni, aki rá figyel, és utána tudunk küldöttek lenni.

Fontos, hogy Jézus nem egyedül, hanem kettesével küld (Mk 6,7-13; Lk 10,1-9). **A küldetéses lét nem egyéni mutatvány. Nem egyedül vagyok küldve, hanem közösségben, és nem a saját üzenetemet viszem, hanem az evangéliumét az egyház által.** Az egyházat, Jézus élő közösségét képviselem. Soha nem térhetek egyéni útra! A küldötteknek közösségben kell lenniük! Közösségben kell lennünk és együtt kell Jézusra, az élő Úrra figyelniük.

(Fontos az is, hogy **Jézus nem hagy egyedül, nem hagy magamra, magunkra: „Veletek vagyok minden nap a világ végéig” (Mt 28,20).**)Az evangéliumok több helyen is megmutatják, hogy Jézus imádkozik a tanítványokért. A főpapi imában Jézus szavait is hallhatjuk, ahogy Atyjához könyörög értünk (Jn 17,6).

A küldötteknek Jézus és az egyház munkájában fontos tudnia, hogy nincs egyedül. Nincs magára hagyva. Szívében szüntelenül kapcsolatban kell lennie az ő élő Urával, és kérnie kell hite erősödését, hogy egyre inkább azonosuljon az ő életével.

Tanúságtétel és megvallás

Küldött és tanúságtevő csak az tud lenni, aki maga is tanú. A tanú szó görög megfelelője a mártír, aminek a magyar megfelelője a vértanú. **Jézusnak olyan tanúkra van szüksége, aki az életével, egész lényével tanúságot tesz.** Aki akár élete árán is tanúságot tesz Őrá. Jézus küldöttének, pasztorának, missziós követének a legfontosabb feladata, hogy egész lényével, egész életével, életének minden egyes mozdulatával tanúságtevő legyen. **Nagy feladat ez. Olyan nagy, hogy egyedül erre, a magunk erejéből nem vagyunk képesek. Csak ővele, az ő erejével tudunk ennek megfelelni.**

Hogyan tudom ezt tenni én, törékeny ember? Először is úgy, hogy minden pillanatban megvallom, hogy törékeny vagyok, gyönge vagyok, ugyanakkor vágyom nagyon Őrá, az élet Urára, vágyom nagyon hozzá kapcsolódni, és vágyom nagyon arra, hogy az egész világ felismerje Őt, mint egyetlen gyógyítót és igaz Istent.

A cigánypasztoráció alapelvei

I. A cigánypasztoráció lelkisége

Bibliai alapok

- **Minden ember Isten képmása** (Ter 1,27). Krisztus mindannyiunkért halt meg a kereszten. A hit hálát, helyes öntudatot ad az embernek. „Tegyétek tanítványommá mind a népeket!” (Mt 28,19)
- **Az evangélium örömhíre mindenkinek szól, de különösen is a szegénynek, a gyöngének, a kitzasztottnak (Lk 4,18). Az egyház a saját hitelességét veszíti el, a nem fordul a szegények, a kitzasztottak felé.**
- **Inkultúráció. A népek és kultúrák sokfélesége a Teremtő ajándéka. Az egyes kultúrákat az evangélium megtisztítja és megtermékenyíti, megerősíti.**

Egyházi dokumentumok

A Vándorlók és Útonlevők Pápai Tanácsa egy nagyszerű dokumentumot adott ki „Irányelvek a cigánypasztorációban” címmel (2005). A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevelet írt a lelkizasztoroknak a roma pasztorációról (2009).

A három oszlop

A cigányság felzárkózása elsősorban 3 oszlopon nyugszik:

a./ munkahelyteremtés

b./ oktatás

Ez a kettő csak együtt működőképes. Ha nincs valakinek megfelelő végzettsége, nehezen talál munkát. De ha nincs reménye arra, hogy majd munkát fog találni, nem lesz motivációja a tanulásra.

c./ az emberi szív (II. János Pál pápa: Redemptoris missio 58)

A történelmet igazából nem a pénz és a különböző programok, hanem az emberi szív viszi előre. **Ha valaki a szíve mélyén találkozik Jézussal, akkor az életében minden átalakul: másképp viszonyul a családjához, megszabadul a szenvedélyeitől, másképp viszonyul a munkához, az embertársaihoz.**

Célok

a./ Az evangélium átadása

b./ Közreműködés az oktatásban

c./ Közreműködés a munkához juttatásban, lakhatási és egészségügyi problémák megoldásában.

II. Az alapelvek konkrét megvalósítása

Az evangélium átadása.

a. Az evangélium hirdetői

Minden egyházmegyében van roma pasztorációs referens. Nagyon fontos a papság és a hitoktatók képzése a romológia, a cigánypasztoráció és a cigány népismeret témakörében. Mára már minden Hittudományi Főiskolán tananyag a cigánypasztoráció.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2014-ben létrehozta a Boldog Ceferino Intézetet (www.boldogceferinointezet.hu). Jelenleg az Intézet Kb. 150 lelkipásztori munkatársat képez cigánypasztorációs szakiránnyal. Akik sikeresen végzik el a tanfolyamot, és a megyéspüspöktől erre megbízást kapnak, azok cigánypasztorációs munkatársak és közösségszervezők lesznek. A tanfolyamokhoz a bemeneti feltétel 8 osztály, plébánosi ajánlás, és egy lelkeségi hétvégén (elsősorban cursillo-n; cursillo@boldogceferinoalapitvany.hu) való részvétel.

A cigánypasztorációs munkatársak feladatai:

- Kapcsolattartás a helyi plébánossal. Munkájukat az ő irányítása alatt végzik.
- Családi közösségek (imaalkalmak, bibliakörök) szervezése.
- Közvetítés a roma családok és a plébános, a plébániai közösség között. Keresztelő, temetés, elszállás, esküvő stb. esetén a családok felvilágosítása, bekísérése a plébániára, esetleg – a plébános megbízásából - szentségfelkészítő oktatás megtartása.
- Közvetítés a roma családok és az iskola, az önkormányzat stb. között.
- Délutáni gyerekprogramok szervezése.
- A Szentmisékre a roma közösség, gyerekek elkísérése, ministránsok kiválasztása a roma gyerekek közül, felolvasók betanítása.
- A plébános megbízása alapján hitoktatás pótlása roma gyerekeknek, akik valamilyen okból nem jártak hittanra.
- Zarándoklat szervezése. Ünnepség, találkozó szervezése.
- A tevékenységüket egyes esetekben közmunkaként végezhetik.

b. Evangelizációs csoportok

A cigány-nem cigány evangelizációs csoport két irányban épít hidat. A csoport nem cigány része a többségi társadalom felé, a cigány része a romák felé. A csoport a létevel bizonyítja és hirdeti, hogy lehetséges és jó dolog a cigányok és nem cigányok szeretetben, testvérként való közössége, együttélése.

c. Az evangelizáció kiemelt alkalmai

Cigány-nem cigány találkozók; búcsúk (Máriapócs ; Mátraverebély-Szentkút; Csatka); település missziók; cigánypasztorációs szentmisék (Esztergom, Szegényházi kápolna; Bp. IX. ker. Gát utca). Nagyon fontos ilyen alkalmakkor a tanúságtétel, a megfelelő énekek.

Rendkívül fontos a családok meglátogatása. A cigányok és nem cigányok közti szakadékot a pap, a szerzetes, a lelkipásztori munkatárs tudja a legkönnyebben átlépni.

d. Inkulturáció

A világon elsőként Magyarországon fordították le a Bibliát lovari nyelvre (Szent Jeromos Társulat, 2008). Megjelent a Temetési Szertartáskönyv és más liturgiát (mise, keresztelő, esküvő) kiegészítő liturgikus szövegek lovari fordítása (Leszált közénk a szent Isten; 2015).

A Kalyi Jag együttes komponált egy cigány misét. Sok templomba bekerült Boldog Ceferino képe, vagy a cigány zászló.

e. A cigánypasztoráció fokozatossága

Eleinte külön pasztorációs alkalmakat célszerű szervezni (családi imádság, bibliaóra a közösségi házban), majd külön cigánypasztorációs szentmisét, és csak a harmadik lépésben közös szentmisét a plébániai közösséggel együtt.

f. Személyi plébánia

Több egyházmegyében (Kaposvár, Esztergom-Budapest) személyi plébániát hoztak létre a cigánypasztoráció céljára. **A személyi plébánia az adott egyházmegye egész területére kiterjed. Aki ezen a területen cigányként ettől a plébániától kéri a keresztséget, a temetést, a házasságkötést, az ezt szabadon megteheti.** A személyi plébánia segít abban, hogy ha a helyi plébánossal valami miatt nincs jó kapcsolata a roma közösségnek, akkor ez ne jelentsen akadályt a szentségek felvételében.

g. A társadalom mentalitásának alakítása

Nagyon fontos a többségi társadalom mentalitásának alakítása is. Ebben segíthet a **cigány népismeret oktatása iskolákban**, az esélyegyenlőségi órák, a **média** (pl. Mária Rádió: Ceferino ház). Nagyon sokat jelenthetne **egy olyan cigány ünnep bevezetése, amelyet évről évre minden olyan iskolában megünnepelnek, ahol legalább 5-10 % roma tanuló van.** Ilyen ünnep lehetne Boldog Ceferino ünnepe (máj. 4); ápr. 8. (nemzetközi roma ünnep, egyben Mátyás király 1487-es privilégiumlevelének is ez a dátuma); márc. 20. (1990, Marosvásárhelyen a romák megvédték a magyarokat).

Oktatás

a. Katolikus iskolák

A katolikus egyház több olyan iskolát működtet, ahol a tanulók nagy része hátrányos helyzetű (pl. Kazincbarcika (szaléziak); Karcag (maristák), stb.). Több helyen próbálják segíteni a roma tanulók bekerülését. Ösztöndíjakkal (pl. Szent Imre ösztöndíj) támogatják a hátrányos helyzetű diákokat.

b. Keresztény Roma Szakkollégiumok

A Keresztény Roma Szakkollégiumok (www.krszh.hu) célja a roma értelmiség nevelése, a hátrányos helyzetű főiskolás és egyetemista diákok segítése. A Keresztény Roma Szakkollégiumok a következők: Budapest (római katolikus, jezsuiták); Debrecen és Budapest (református); Nyíregyháza (evangélikus); Miskolc és Debrecen (görög katolikus); Szeged (római katolikus). A szakkollégiumok segítenek a kettős identitás erősítésében is.

c. Segítségnyújtás a tanulásban

Az Egyházi Szociálpedagógiai Hálózat (Alsószentmárton, Arló, Esztergom, Karcag, Kaposfő, Gilvánfa, Zsámbék) közösségi házai és a Váci Egyházmegyében alapított közösségi házak segítenek a hátrányos helyzetű gyerekeknek a délutáni tanulásban.

A Sója Miklós Nyitott Ház Szövetség (összesen 62 Nyitott Házban, 98 településről való gyerekeknek) kb. 15 000 hátrányos helyzetű embert ér el. A Nyitott Házakban van lehetőség a délutáni tanulásra, mosásra és tisztálkodásra, sok helyen van ingyen konyha a rászorulóknak számára, jogi és szociális tanácsadás, segítségnyújtás ügyintézésben, baba-mama klub, munkahelyteremtő programok, táncsoportok, sportolási lehetőség, pályaválasztási segítségnyújtás. Komoly nehézséget okoz a házak fenntartása, finanszírozása. Az időről-időre kiírt tanoda pályázatok óriási nehézséget okoznak a két pályázat közötti időszakban. Javasoljuk egy normatív jellegű támogatás bevezetését.

Szintén a tanulásban nyújt segítséget a Lehetőségek Iskolája (jeszuiták), vagy a Marista iskola magántanulóknak (Esztergom).

Szociális segítség

a. Munkahelyteremtés

A szociális problémák megoldása nem elsősorban az egyház feladata, nincs hozzá megfelelő és elegendő eszköze. Mégis megpróbál ezen a téren is tenni valamit. Így például baromfi és vetőmag programot indított el több településen (pl. Esztergom, Kerecsend). Igen fontos feladat ezeknél a programoknál a program szakszerű kísérése.

b. Lakhatás

Több helyen részt vesz az egyház a hátrányos helyzetűek lakásproblémáinak megoldásában is, így segített egyes településfelújítási programokban (pl. Baglaspusztá; Esztergom; Nyíregyháza). Példaértékű a Magyar Máltai Szeretetszolgálat több telepprogramja (Tarnabod; Monor), melyek alappillérei a következők: jelenlét; előfizetéses órák; a helyi munkatárs által javasolt programok beindítása (pl. falubusz; veszélyes hulladék üzem); játszóterek létesítése; zeneoktatás.

c. Egészségügy

Nagyon fontos szerepe van az egészségügyi szűréseknek és felvilágosításnak. Sajnos a felnőtt roma népesség több, mint 70 % -a dohányzik, és több, mint 66 %-a szenved valamilyen krónikus betegségben.

d. Karitás

A Katolikus Karitás gyógyszer akciókkal, tartós élelmiszer és ruha osztással igyekszik segíteni a rászorulókon.

ZÁRSZÓ

A cigánypasztoráció arra hív, hogy átlépjük a szakadékot (családlátogatás, inkultúráció, szeretet), hirdessük az evangéliumot egyszerű szavakkal, tartsuk tiszteltben a fokozatosságot (házi imacsoport – roma misék – integrálás a nagy közösségbe), hozzunk létre vegyes pasztorációs csoportokat.

Az integráció mindenekelőtt bizalmat, a társadalomban meglévő jó kapcsolatokat jelent. Ehhez bizalmat keltő, hiteles emberek kellene mindkét oldalról. Rendkívül fontos a hiteles roma közösségvezetők képzése és megbízása.

A cigánypasztorációban kiemelt szerepe van az egyházi mozgalmaknak (pl. cursillo, Alfa kurzusok stb.), amelyek néha 3 nap alatt elvégzik azt, amit a hagyományos pasztorációval évek alatt sem lehet elérni. Nagyon fontos a záródoklatok szerepe is.

Elengedhetetlen a papság, a hitoktatók érzékennyé tétele. Fontos, hogy a gyermekek megkeresztelésekor a plébános ne ugyanazokat a feltételeket szabja, mint egy hagyományosan vallásos család esetében. Fontos a közösségeinket befogadó közösségekké alakítani (pl. a cigány gyerekek számára a ministrálást lehetővé tenni).

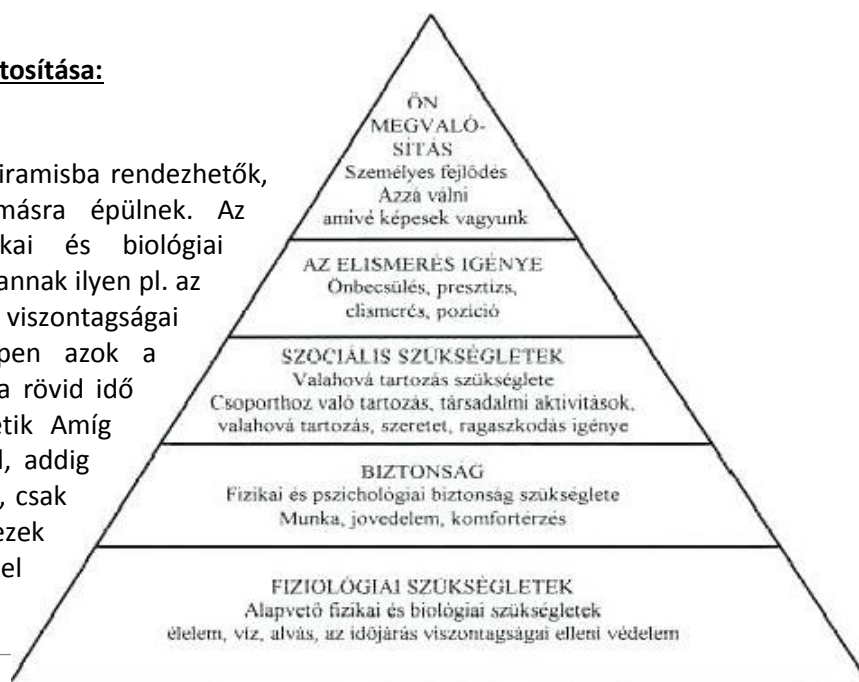
A legtöbbet adjuk cigány testvéreinknek, ha Jézust adjuk nekik. Tegyük ezt minél többen, minél lelkesebben, addig, amíg még megvan cigány testvéreinkben a nyitottság a hit felé!

Szociális és Karitatív alapismeretek

Hogyan segítsünk a hozzánk fordulóknak?

Az emberi szükségletek csoportosítása:

Az emberi szükségletek egy piramisba rendezhetők, ahol az egyes szintek egymásra épülnek. Az emberek legalapvetőbb fizikai és biológiai szükségletei a legalsó szinten vannak ilyen pl. az élelem, víz, alvás, időjárás viszontagságai elleni védelem. Tulajdonképpen azok a dolgok vannak itt, amik hiánya rövid idő alatt is az életet veszélyeztetik. Amíg valaki ezekben hiányt szenved, addig semmi másra nem tud figyelni, csak hogy ezeket megszerezze. Ha ezek már megvannak, akkor kezd el törekedni, arra, hogy

mindezeket hosszabb távra biztosítsa, a biztonságát növelje, azzal, hogy kiszámítható jövedelme, munkája, elfogadható lakhelye legyen.

Csak ezután válik fontossá, hogy valamilyen közösséghez, csoporthoz tartozzon, ott befogadják. Ha egy közösség részének érezheti már magát, akkor válik fontossá számára, hogy ne csak elfogadják, hanem el is ismerjék önmagát és a teljesítményét. Észrevegycék és jelezzék, ha jó munkát végzett, ha jót tett. Ez által a saját önbecsülése is növekszik. Ezután már arra is lesz igénye és energiája is, hogy új dolgokat tanuljon, saját maga fejlődjön.

Amikor segítséget kérnek tőlünk fontos tudnunk, milyen típusú szükségletükben szenvednek hiányt és igyekeznünk kell abban segíteni nekik. Jó példa erre, hogy ha valaki éhes és fázik, akkor, amíg némi ételmelet és egy vastag pulóvert nem adtunk neki, addig hiába hívjuk nagy-nagy szeretettel, hogy jöjjön és énekeljen velünk a zenei csoportunkban. Ugyanígy a gyerekektől sem várhatjuk el, hogy éhes gyomorral a leckéjükre tudjanak figyelni. És az a gyermek, aki úgy érzi, hogy nem fogadják be az osztályba, annak az energiáinak nagy része a figyelem megszerzésére, a saját maga elfogadtatására fog irányulni, a tananyag helyett.

Ha a segítségre szoruló a legalacsonyabban lévő, így a számára legfontosabb szükségletében kiségettük, ezután bármelyik szinten adhatunk neki plusz segítséget, ekkor már el fognak jutni hozzá. Például aki eredetileg ételmeiszter adományért fordult hozzánk, az nagyon hálás lesz, ha felkínáljuk, hogy hetente egyszer jöhet alkalmi munkára 3 órára, amiért fizetni tudunk vagy hogy szívesen látjuk a következő Biblia órán vagy ha észreveszünk bármilyen pozitívumot a történetében és azt kiemeljük és megdicsérik érte.

Milyen segítséget tudunk adni?

- **Meghallgatás** – Add a figyelmedet, idődet!

Gyakran már attól könnyebb lesz, ha valaki meghallgat bennünket. Ha elmondhatja valakinek a problémáját, azzal önmaga számára is átláthatóbb lesz, kicsit megnyugszik és így már tud a megoldások keresésére is figyelni.

- **Elfogadás** – Elfogadom, őt magát. Elfogadom hogy lehet problémája. Elfogadom, hogy a saját életében az a probléma, amit ő annak lát, és nem az, amit esetleg én látok. Elfogadom, hogy a saját problémájára ő tudja megtalálni a számára legjobb megoldást. És ezt a megoldást elfogadom akkor is, ha én egész más megoldást választottam volna.

- **Pozitívumok kiemelése – dicséret**

A bajba jutott ember hajlamos mindent sötéten látni. Jól jön ilyenkor egy külső szemlélő, aki észreveszi és ki is mondja a jó tulajdonságokat, helyes cselekedeteket, a helyzetben fellelhető pozitívumokat. Ebből erőt lehet meríteni.

- **Kérdés** – egy-egy jó kérdés segíthet, abban, hogy megtalálja a kivezető utat. pl. Milyen megoldásokra gondoltál eddig? Mi lenne neked most a megoldás? Ki tudna a családoból,

ismerőseid közül segíteni? Amikor korábban ilyen helyzetbe kerültél, akkor hogyan oldottad meg?

- **Támogatás** – mellette állunk a nehéz helyzetében, segítünk átgondolni a lehetőségeket, beszélgetünk a döntéséről, ha kell együtt is utánanézzünk a lehetőségeknek. Nem helyette, hanem vele együtt tesszük meg a szükséges lépéseket.
- **Adomány adás** – az adományok kiosztója soha ne legyen ugyanaz a személy, aki az evangéliumot hirdeti (ne legyen a pap, a szerzetes, a hitoktató), mert akkor az evangélium hirdetését és elfogadását megrontja az érdek, és akadályozza az adományok körüli sok lehetséges konfliktus.
- **Információ adás** – ha hiányzik neki egy fontos információ, pl. hol lehet beadni egy kérvényt, mikor lehet az óvodában ingyenes ebédet kérni stb. Lehet, hogy mi sem tudjuk a választ, de talán tudjuk, hol találhatjuk meg.
- **Közösségbe meghívás** – a közösségben társaságra találhat, találkozhat olyanokkal, akik hasonló helyzetben vannak, kialakulhatnak olyan kapcsolatai, amelyek segíthetik őt a problémájának a megoldásában.

Amikor nagyon dühös vagy elkeseredett, aki segítséget kér

A normál állapotában az emberekben fele-fele arányban van az értelem és érzelem.

Amikor valami feldühíti vagy csalódás éri és elkeseredett lesz, akkor az érzelmek megnövekednek és kevesebb hely marad az értelemnek a gondolkodásnak. Szoktuk is mondani: Nem tudtam gondolkodni, mert elöntött az ideg. Vagy: úgy feldühített, hogy azt sem tudtam mit csinálok. Ebben az állapotban nem várható el, hogy higgadtan elgondolkodjon a megoldásokon.

Ilyenkor valahogy a heves érzelmeket jó lenne csökkenteni, ennek több módja lehet

- valamilyen sport, fizikai munka, erős mozdulatok
- egyedüllét
- kibeszélni a történeteket
- simogatás, ölelés valakitől – ami az együttérzést fejezi ki

S csak ezután, ha kicsit már csökkentek az érzelmek várhatjuk el magunktól és a más bajba jutott embertől is, hogy a megoldáson gondolkodni tudjon.

SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK MAGYARORSZÁGON (2016)

Önkormányzati segély – adható

Települési támogatás – egyedi elbírálás – válsághelyzetbe került családok, váratlanul nehéz helyzetbe került családok - lehet egyszeri vagy havi

Köztemetés

Járási Hivatal által adott támogatások

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság – kérelem benyújtásának napjától – 1 évig érvényes, újra benyújtható

Aktív korúak ellátása – hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korúak és családjuk

1. foglalkoztatást helyettesítő támogatás – felt. Együttműködés, 22800Ft/hó egészségügyi szolgáltatásra jogosultság

Nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személyek – Foglalkoztatást helyettesítő támogatás -feltétele az együttműködés

2. Egészségkárosodási és Gyermekfelügyeleti Támogatás (max 46662 Ft/ hó) és egészségügyi szolgáltatásra jogosultság

Időskorúak járadéka - megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorúaknak – havi ellátás és egészségügyi szolgáltatásra jogosultság (jövedelem függő)

Ápolási díj- tartósan gondozásra szoruló személy (súlyosan fogyatékos, tartósan beteg 18 év alatti)otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás – havi ellátás, egészségügyi szolgáltatásra jogosultság, nyugdíjra jogosító idő (alap összeg 29500Ft)

Közgyógyellátás

Foglalkoztatási osztály (munkaügy) regisztráció előnyei:

- Közvetítések munkahelyre
- Közvetítések védett állásokba – közfoglalkoztatás

- Szolgáltatások – önéletrajzírás, jelentkezések segítése
- toborzásokról értesítés
- munkaviszonyon alapuló álláskeresési ellátás
- támogatott képzések – keresetpótló juttatás a képzés idejére
- ellátásokhoz kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásra jogosultság
- járulékkedvezményre való jogosultság szerzése
- Támogatott foglalkoztatásban való részvétel
- Vállalkozóvá válás támogatása

Gyermekek után járó támogatások

Anyasági támogatás – feltétel legalább 4-szer terhesgondozáson való megjelenés

Gyermekgondozást segítő ellátás - régen GYES, nagyszülő is igénybe veheti szülő helyett

Családi pótlék – nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás (50 óránál több igazolatlan óránál felfüggesztik), magasabb, ha több a gyerek vagy ha fogyatékos a gyermek

Gyermeknevelési támogatás GYET - legalább 3 gyermek a legkisebb 3-8 éves, heti 30 órát dolgozhat mellette

Csecsemőgondozási díj

Táppénzre

Gyermekápolási táppénz

Gyermek-gondozási díj GYED

Egyéb kedvezmények

Gyermek születése esetén apát megillető munkaidő-kedvezmény - 5 nap pótszabadság

Gyermekek után járó pótszabadság- mindkét szülőt megilleti

Családi adókedvezmény (járulék kedvezményre is)

Ingyenes tankönyv ellátás - 3 vagy több gyermek, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek

Gyermekek védelmét szolgáló ellátások

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény_ egy főre jutó havi jövedelemtől függ

Gyermektartásdíj megelőlegezése -_ha bíróság már meghatározta, de átmenetileg behajthatatlan

Otthonteremtési támogatás

Gyermekétkeztetés – természetbeni ellátás

Társadalom-biztosítási juttatások

Öregségi teljes nyugdíj

Öregségi résznyugdíj

Korhatár előtti ellátás - 40 év munkaviszony

Özvegyi nyugdíj vagy özvegyi járaadék

Árvaellátás

Szülői nyugdíj

Kommunikáció

Néhány személyes szükséglet és információ a kommunikáció során:

- találkozási szimpátia (szimpatikus-nem szimpatikus) Szóbeli kommunikációt megelőzően már olyan információkat szerzünk az első benyomás során, mely minden további kommunikáció alapja lehet. (hajléktalan, büdös, koszos, ...) = (+/-) előítélet mely magunkból, tudatalatti mélységből és szocializációs normákból fakad. További pszicho. mélységek most nem kellenek!
- információ megszerzése a másiktól (Ki vagy te, és mit szeretnél?). Információ szerzés egyik lényeges formája a meghallgatás - segítő beszélgetési alapok: meghallgatás, a sztori kiszűrése, az első és az utolsó mondat tartalma érzelmi szinten, visszatükrözés, közelítés és távolítás módszerének alkalmazása!
- saját önismereti felismerésem a másik szemszögéből (okoskodom, hatalmaskodom, ítélkezem, szabályozok, jogosultságom erősítem, szankcionálok, ...), helyes szituációs megértés.
- kommunikáció során felismerés, megértést szolgáló kérdéseim magam számára:
  1. Miért jött? (mit szeretne, milyen lelki állapotban lehet, milyen szinten kommunikál, milyen szinten ért /4nyelven beszél és 4füllel hall modell (ismertetése később)/
  2. mikor és milyen módon tudok belépni a kommunikációba
  3. kommunikáció irányítása
- önismeretem, korlátaim – kereteim - vakfoltjaim

Pusztán néma jelenlétünk is rengeteg információt hordoz rólunk. Ezt tapasztalhattuk meg az előzőekben, illetve azt is, hogy mennyi mindent tudunk a másikról anélkül, hogy beszélgettünk volna róla. Ez a kommunikációnk egyik lényeges alapja.

Meghatározás:

A kommunikáció olyan tevékenység (folyamat), amely egy kibocsátó (információforrás) és egy befogadó (címzett) között gondolatok közösségét vagy egyezését hozza létre.

Alternatív meghatározás: Nálad van valami, amit én szeretnék birtokolni, nálam van valami, amit te szeretnél birtokolni. Ez nem más, mint az információ. Ennek az adó-vevő kapcsolatnak a hozadéka az információval való "gazdagodás".

A kommunikáció teljes véghezviteléhez hat összetevő elem szükséges:

- a közlő
- az üzenet
- az eszköz
- a nyelv
- a közeg
- a befogadó

A kommunikáció típusai, csoportosítása:

Látjuk tehát, hogy a kommunikáció két fél közötti információcserét jelent. Természetesen ennek, az információcserének különböző típusai lehetnek:

Így beszélhetünk egyoldalú és kétoldalú kommunikációról is. Bár az esetek többségében a kommunikáció kétoldalú, vagyis az adó és a vevő szerepe időnként felcserélődik, mégis előfordulhat, hogy az adó valamiért nem kap visszajelzést, így a kommunikáció egyoldalúvá válik. Ilyen például egy rádióelőadás, ahol az előadó az előadás pillanatában nem tudhatja, hogy a rádióhallgatók hogy reagálnak a szavaira.

És ezzel elérkeztünk egy másik felosztáshoz miszerint az emberi kommunikáció lehet közvetlen és közvetett is. A közvetlen kommunikáció a „face to face” szemtől szembe kommunikációt jelenti, míg a közvetett kommunikáció valamilyen közvetítőn például a rádióhullámokon, vagy a levélpapíron keresztül zajlik. Itt új formákat is fontos megjegyezni, amelyek írásban, illetve elektronikus formában valósulnak meg. Különös forma lehet még a telefonos, mobil applikációs, internetes megjelenési forma, amiben az írott információk egyéb sajátosságokkal is párosulhatnak (pl.: smile jelek). Ezek nem igazán teszik teljessé a kommunikációt, viszont több információs jelleget is próbálnak egyesíteni, ami nem feltétlen teszi teljessé a kommunikációt. Ezek inkább torzítják, elérésekhez, ... vezethetnek. Ennek a fő oka, a személyes jelenlétből fakadó információs csatornák hiánya – gesztikulációk, nonverbális reakciók, "kisugárzási" hiányok, stb. . Ez ma egy komoly jelenség!

Egy harmadik lehetőség, ha a kommunikációt a résztvevő felek hatalmi helyzete alapján csoportosítjuk: így beszélhetünk szimmetrikus, egyenrangú és aszimmetrikus kommunikációról is.

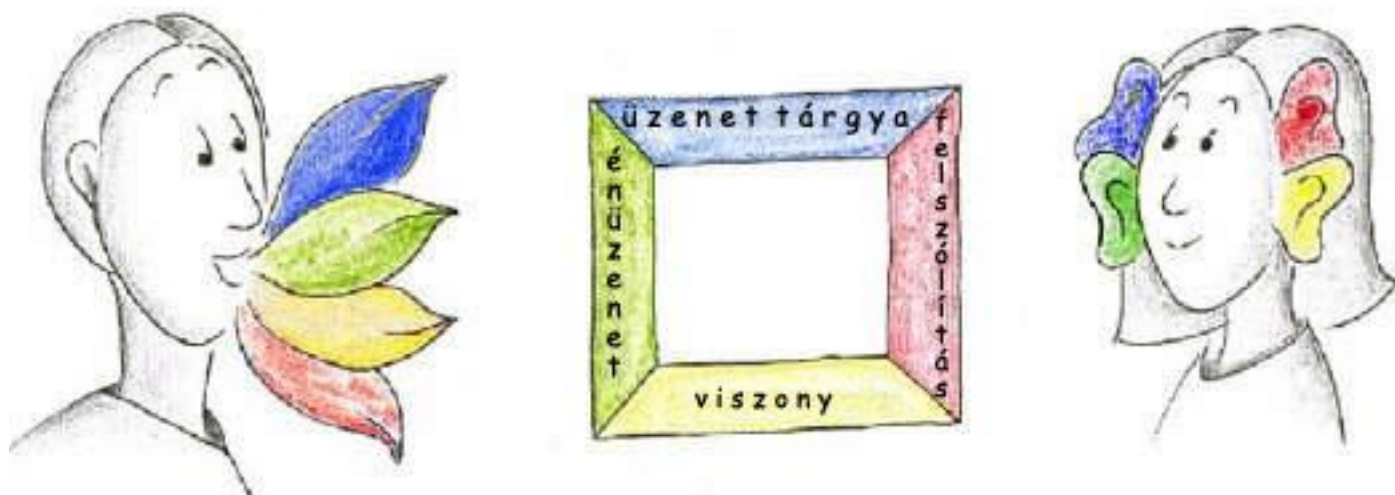
A kommunikáció alapja megfelelően működő személyes kapcsolati hálónk. Ha felismerem, hogy kivel, kikkel vannak kommunikációs nehézségeim, akkor arra is megtalálom a választ, hogy mi akadályozza azt, hogy a nevezett személy (pl. anyós, szülő, hajléktalan) arcában hozzám érkező Jézusnak azt tudjam mondani, hogy

veled akarok lenni. Ha ezt nem tudom megtenni, akkor a mértéken kellene dolgoznom, mivel jelen állapotban elutasítom az Istent, Jézust.

A jó kommunikáció egy mindenki által vágyott helyzet, amire törekedni lehet, kell. (Tökéletes emberi szinten nem igazán tudjuk elérni, mert mi nehezen vagyunk képesek az isteni agape-val szeretni a másik embert.) Ha elmarad a jó, vagy megfelelő kommunikáció akkor megjelenik a konfliktus, illetve bennünk az érzelmi és érzés maradvány, melynek nagysága a személyes bevonódásom mértékétől függ. Ezek feldolgozást igényelhetnek/igényelnek időről-időre, illetve önmagamra vonatkoztatott felismeréseim lelki előrehaladásomat kell, hogy ösztönözzék (felismerés, bocsánat kérés, megbocsátás, megértés, ...). A bemerevedés, elhárító mechanizmusok alkalmazása, megrögzöttségek, zártságok, ... nem csak az "én" védelmet szolgálhatják, hanem a másik felé való szeretetem megvonását is jelenti. Ennek feloldására lehet gyakorolni a flexibilitás, rugalmasság, beleélés, önismereti gazdagodás és többi hasonló lehetőséget.

SCHULZ VON THUN – NÉGY FÜL ÉS NÉGY NYELV MODELL

(német keresztény pszichológus)

Véleménye szerint **a kommunikáció négy szinten zajlik, és négyféle üzenetet tartalmaz:**

egy tárgyi üzenetet (azt, amiről beszélünk – *Sachebene*) tárgy nyelv-fül;

egy üzenetet önmagunkról (azt, amit önmagunkról elárulunk – *Selbstkundgabe*) én nyelv-fül;

egy utalást a kommunikálók egymáshoz fűződő kapcsolatáról (azt, hogy mit gondolunk a másiról, és milyen a hozzá fűződő viszonyunk – *Beziehungsebene*) viszony nyelv-fül;

egy felszólítást (azt, hogy mit szeretnénk elérni a másiknál – *Appellseite*) szándék nyelv-fül.

A kommunikációs négyesség feltételezi mind a kibocsátó, mind a befogadó részéről ezt a négyességet, tehát a beszélő „négy szájjal” beszél, a hallgató pedig „négy füllel” hallgat. A kommunikáció sikere azon múlik, hogy ez a négy szint mennyire játszik össze egymással a kibocsátó és a befogadó részéről. (Tulajdonképpen a kontextus különböző oldalait modellálja.)

A *tárgyi szinten* az üzenet információs oldala van előtérben, e szinten közlünk adatokat, tényeket, tartalmakat. Három kritérium mentén érdemes áttekinteni az információ e szintjét: az *igazság kritériuma* mentén (igaz-e, hamis-e az állítás; odailő-e vagy nem), a *relevancia kritériuma* mentén (érdekes-e, lényeges-e a téma), és az *elégségesség kritériuma* mentén (Hinlänglichkeit – elegendő-e az üzenet a téma szempontjából).

Lényeges tehát, hogy az üzenet küldője tisztán és érthetően fogalmazzon, a befogadó pedig, aki a „tárgyi fülével” hallgat, az adatokra, a tényekre, a tartalmakra figyel, és a három kritérium mentén van lehetősége arra, hogy közbeszóljon, hogy bekapcsolódjék.

Az *önmagunkról közvetített információ* szintjén a beszélő önmagáról közöl valamit. Minden megnyilvánulásunk elárul valamit rólunk, arról, hogy milyen a hangulatunk, milyen az irányultságunk, hogyan fogjuk fel adott szerepünket. Ez *explicit - világos, egyértelmű* (ún. „én-üzenet” kibocsátásával) és *implicit-rejtett, közvetett* formában történhet. Ezen a szinten a személyiségünk nyilvánul meg. Miközben az üzenet küldője e „kinyilatkoztató” szájával beszél, a hallgató az ennek megfelelő

fülével fülel, és kideríti, hogy mit tud így meg a másikról, milyen ember a másik, milyen hangulatban van stb.

Az üzenet *kapcsolati szintjén* a beszélő a fogalmazásával, hanglejtésével, mimikájával stb. kimutatja azt is, hogy milyen a viszonya a beszélgetőpartnerével, hogy mi róla a véleménye, legalábbis az adott téma kapcsán. Az üzenet tehát tartalmaz a két beszélő viszonyára vonatkozó utalásokat, ill. arra vonatkozó jelzéseket, hogy a beszélő hogyan viszonyul a hallgatóhoz, akinek persze leginkább ez a „kapcsolati füle” van kihegyezve. Ez alapján tudja ugyanis eldönteni, hogy hogyan kezeli őt a beszélő, mi róla a véleménye, vagy hogyan viszonyul hozzá.

Az üzenet *felszólítási/felhívási szintjén* a beszélőnek a szándéka derül ki: mit akar elérni a másiknál, mire akar hatással lenni, mit akar kérni. Nyíltan vagy rejtett formában a beszélő ezen a szinten a kívánságairól beszél, felszólít valamire, tanácsot ad, utasít, valamilyen hatást akar elérni. A hallgató e szinten arra a kérdésre fogékony leginkább, hogy például mit tegyen, mit gondoljon, és mit érezzen a megnyilatkozás alapján?

E modell különösen egyszerűsége és könnyű használata miatt alkalmazható nagyszerűen interkulturális helyzetekben is, mert a beszélő vagy a hallgató kulturális háttér-determinációi is dekódolhatóvá vál(hat)nak.

Példa:

Egy német–kínai párbeszéd:

„Kér teát?” – kérdezi a német beszélgetőpartner.

„Köszönöm, nem.” – válaszolja a kínai.

Ebben az egyszerű szituációban a kínai természetesen nem kap teát, pedig szeretett volna, de csak udvarias volt, a német pedig nem fogja ráerőltetni a teát, hiszen az pedig nála tabu. Ha megnézzük a két mondat „üzeneteit”, akkor a következő kép alakul ki:

A kínai szemszögéből:

· *Tárgyi üzenet:* Elutasítás.

· *Üzenetet önmagunkról:* Udvarias vagyok, ezért nem kérek teát

- *A kapcsolatra vonatkozó üzenet:* Örülök, de nem akarlak terhelni.
- *Felszólítás:* Ne érdeklődj, hanem főzz egy teát!

A német szemszögéből:

- *Tárgyi üzenet:* Nem kell neki tea.
- *Üzenetet önmagunkról:* Nem kér teát.
- *A kapcsolatra vonatkozó üzenet:* Köszöni a kínálást.
- *Felszólítás:* Ne fáradozz! – mondja.

Látható tehát, hogy egy ilyen egyszerű helyzet is mennyi üzenetet hordoz/hat, ha kellő odafigyeléssel a "háttér információkat" dekódoljuk. Ha az adott helyzetben a német ismerte volna a kínai kulturális hátterét, akkor biztosan tovább kínálta volna, ill. főzött volna neki mégis egy teát, a kínai pedig, ismerve a német kultúrkört, nyugodtan válaszolhatott volna az itteni elvárásoknak megfelelően egy konkrét „igen”-nel.

Megnyilatkozásainknál alapvető forma az ÉN közlésként megfogalmazott mondat (..én számomra ez a helyzet.; ..én úgy érzem.; ..én bennem az az érzés van.; stb.), illetve a megítélés, kritizálás, tanácsadás elkerülése.

Motiváció / adj nekünk értő szívet Istenünk/– vers, dalszöveg

Halló szívet adj nekem
Add szavad értenem
Istenem, Istenem
Halló szívet adj nekem!

Csendességben, harsogásban
Hétköznapi tompaságban
Istenem, Istenem
Halló szívet adj nekem

Konfliktuskezelés

A konfliktushelyzetek mindenkire másképpen hatnak. Vannak, akikben dühöt, haragot, feszültséget keltenek és vannak olyanok, akikben félelmet ébresztenek és megbénítják őket. Mindannyian másképp igyekezünk kezelni a konfliktusokat, valamint az általuk előidézett negatív hatásokat.

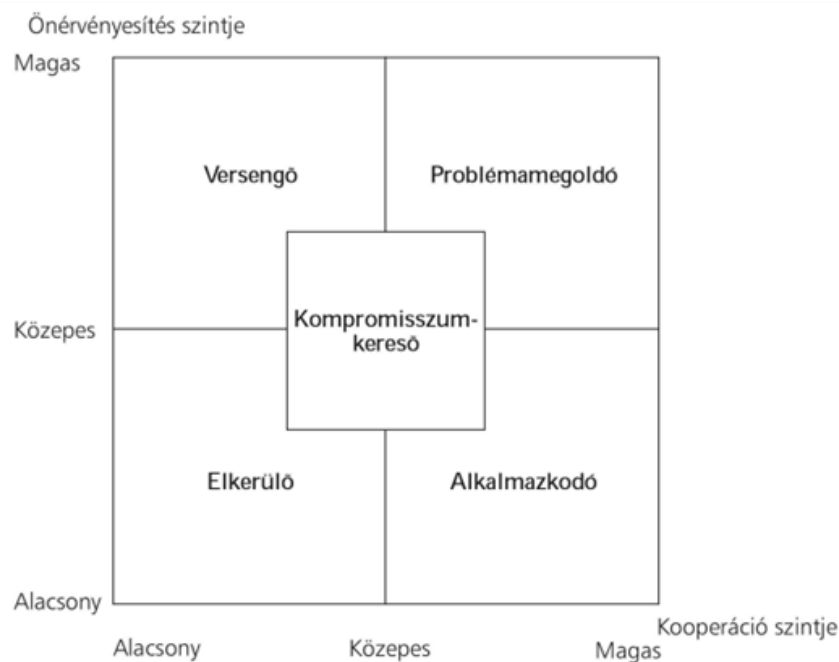
Az emberi kapcsolatokban szinte elkerülhetetlen a konfliktus. Akkor alakulnak ki általában konfliktushelyzetek, amikor az egyik érintett személy viselkedése akadályozza a másik személy valamely igényének kielégülését, vagy pedig értékrendek ütközése állhat a háttérben. Konfliktushelyzetben az ember viselkedését az önérvényesítés és az együttműködési hajlandóság aránya határozza meg.

Tehát érdemes megvizsgálni, hogy

- az egyén mennyire képes, szeretne és törekszik anyagi, erkölcsi befolyását, személyes varázsát célja érdekében, akár a másik rovására is, érvényesíteni.
- Valamint, hogy az egyén mennyire hajlandó alkalmazkodni, feladni saját célkitűzéseit, kompromisszumra jutni a konfliktus megoldása során, érdekében.

Az 5 konfliktuskezelési stratégia

A két tényező arányából a következő konfliktuskezelő módok, stratégiák alakulhatnak ki Thomas és Kilmann német pszichológusok szerint:

1. VERSENGÉS (nyer/veszít): maximális önérvényesítés

A konfliktusokban a versengő stratégiát alkalmazó személy megragadja és alkalmazza a szükséges eszközöket, hogy biztosítsa céljainak elérését. Ez gyakran a személyes kapcsolatok megromlásához vezethet. A versengő személy a konfliktust győztes-vesztes helyzetnek tekinti, amelyben csak az egyik fél győzhet.

Amennyiben kevés idő áll rendelkezésre a döntéshez és „muszáj” dönteni, vagy nincs a versengőn kívül „kompetens” személy az adott szituációban, ez a módszer is elfogadhatónak tekinthető.

2. ALKALMAZKODÁS (veszít/nyer): a versengés ellenkezője, maximális önalávetés

Alkalmazkodó konfliktuskezelés a saját igények háttérbe szorításán és a másik fél érdekeinek feltétel nélküli elfogadásán alapszik. Az ilyen személy általában lemond a saját érdekeiről, álláspontjáról, s hagyja, hogy teljes mértékben a másíknak legyen igaza, hogy az ő szempontjai érvényesüljenek.

3. KOMPROMISSZUMKERESÉS: az egyéni célok elérése szempontjából félúton van a versengés és az alkalmazkodás között (többről mond le, mint a versengő, de kevesebbbről, mint az alkalmazkodó)

A kompromisszumkereső konfliktuskezelési mód célja egy, a felek számára kölcsönösen elfogadható megoldás kialakítása. Ennek során mindkét fél lemond bizonyos igényeiről, a megoldás csak részben elégeti ki azokat. A kompromisszumkereső magatartás a másik négy konfliktuskezelési mód átlójában helyezkedik el.

4. ELKERÜLÉS (veszít/veszít): nem kezeli, hanem elkerüli az összeütközést

Az elkerülés tulajdonképpen a konfliktus vagy probléma előli meghátrálás, amikor az egyén egyáltalán nem törekszik a megoldásra, hanem inkább tudomást sem vesz róla, hártja, hogy nem tartozik rá, időben elodázza a kérdést, elkerüli a vitahelyzetet, inkább hallgat, nem tesz megjegyzést és nem mond véleményt. Ez a módszer is lehet jó, ha egy későbbi időpont, vagy helyzet alkalmasabbnak tűnik a konfliktus végleges rendezésére.

5. PROBLÉMAMEGOLDÁS (nyer/nyer): az egyénekről a problémára, a feladatra tevődik át a hangsúly. (Mi a probléma?)

Együtműködő konfliktuskezelési mód során mindkét fél számára kielégítő megoldás keresése a cél. Gyakorlatban ez a konfliktus okainak feltárását, megértését, és ennek figyelembe vételével kreatív megoldását jelenti. Amennyiben az idő engedi (időigényes módszer!) ezt a módszert alkalmazzuk nagyobb döntések előkészítésekor.

Bármelyik konfliktuskezelési mód hatékony lehet, ha megfelelő helyzetben használjuk. Nincs jó, vagy rossz, csak helyzettől függ, hogy az adott stratégia célszerű, vagy célszerűtlen konfliktuskezelési mód.

Minden esetben fontos megvizsgálni:

- magát a problémát,
- a rendelkezésre álló időt,
- a szembenálló felet.